

1^e tussentijdse rapportage
Noardeast-Fryslân
2020

GEMEENTE
NOARD
EAST FRYSLÂN

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	6
Programma 2: Mienskip.....	19
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	29
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	44
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	52
Programma 6: Iepenbiere Romte	64
Algemeine dekkingsmiddels	75
Overhead	77
Heffing Vennootschapsbelasting	79
Onvoorzien	80
Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2020.....	81
Effecten voor de meerjarenraming 2021-2023.....	83

Inleiding

Op basis van de financiële verordening wordt u doormiddel van tussentijdse rapportages tweemaal per jaar ingelicht over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt nu de eerste tussentijdse rapportage over 2020.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2020. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven. Afwijkingen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Corona

Op dit moment wordt gewerkt aan een monitor om de gevolgen van de Corona crisis te kunnen volgen. Vanwege de onzekerheden welke financiële gevolgen deze crisis voor de gemeente heeft wordt hier nog niet uitgebreid over gerapporteerd in de eerste tussentijdse rapportage. In de tweede rapportage van 2020 wordt hier uitgebreider over gerapporteerd.

Rapportage op voortgang doelen

Daarna wordt ingegaan op de voortgang van de bestuurlijke activiteiten en de belangrijke terugkerende activiteiten, beleidswijzigingen en projecten in 2020. Door middel van stoplichten wordt de voortgang aangegeven, de betekenis van de icoontjes staan hieronder toegelicht.

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema, er is geen toelichting vereist
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: Activiteit is gehaald / gereed

Indien een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 1e rapportage

Het resultaat van de 1^e rapportage 2020 bedraagt € 656.000 nadelig.

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Portefeuillehouder(s) : J.G. Kramer / T. Berends
Programmaregisseur : D. de Jong / S. Elverdink
Programmamanager : H. Verbunt

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente. Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organiseringsfilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.

Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.

Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen, als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.

Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.

Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen). Tijdens de eerder gememoreerde programmamarkt, bleek dat toezicht en handhaving op het gebied van overlast in de openbare ruimte meer aandacht verdient. Een maatregel in dat kader is de aanstelling en inzet van BOA's met taakaccent jeugd.

De gemeentebesturen van de drie voormalige gemeenten hebben de afgelopen jaren ingezet op meer ruimte voor de samenleving als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Initiatieven vanuit de samenleving werden zoveel mogelijk ondersteund en gefaciliteerd. Noardeast-Fryslân trekt die lijn door.

Bij de inrichting van de bestuurspraktijk en het functioneren van de bestuursorganen wordt er veel ruimte gegeven aan de samenleving. Zo biedt de nieuwe vergaderstructuur van de raad met ondermeer 'It Petear' en 'It Poadium' volop gelegenheid voor een actieve inbreng vanuit alle geledingen van de samenleving. Daarnaast wordt middels dialoogonderwerpen uit de raadsagenda het gesprek met de samenleving aangegaan.

Ook het college wil zoveel mogelijk met inwoners, bedrijfsleven en andere partners werken aan het behouden en verbeteren van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente: 'Samen, In de buurt, Persoonlijk!'

De bestaande internationale samenwerking en vriendschapsband vanuit voormalig Dongeradeel met Fulda

en Crediton wordt voortgezet.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Noardeast-Fryslân is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: verbeteren van de dienstverlening

Kerdoelen

Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunt:

- optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- hoge klanttevredenheid;
- optimaliseren loketfunctie.

Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- deregulering.

Onderwerp: veilige woon- en leefomgeving

Kerdoel

De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- ondermijning veilige leefomgeving;
- high Impact Crimes (overvallen, straatroven, geweldsdelicten en woninginbraken);
- jeugd en veiligheid (jeugdgroepen en middelengebruik);
- sociale veiligheid (waaronder personen met verward gedrag en overlast door burens);
- evenementenveiligheid;
- dorps- en wijkgerichte politiezorg.

Onderwerp: open, transparant, interactief, integer en coöperatief bestuur

Kerdoel

Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen

Speerpunten:

- het bestuur is herkenbaar en toegankelijk, blijft dichtbij de inwoners en zorgt zo voor verbinding met de gemeente Noardeast-Fryslân;
- de inwoners en samenleving staan centraal (van buiten naar binnen werken);
- het bestuur geeft vorm en inhoud aan een open dialoog met de samenleving;
- het bestuur biedt ruimte voor initiatieven en invloed vanuit de samenleving.

Kerdoel

De internationale samenwerking en vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

- het bestendigen en stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton

Onderwerp: gezond financieel beleid voor de lange termijn

Kerdoel

Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
101.1	Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe			
	Vanaf 2020 is statusinformatie over de voortgang van aanvragen raadpleegbaar via 'mijn overheid'.	Vanaf 2020 gebruiken we 'mijn overheid' om poststukken digitaal te verzenden, om statusinformatie over aanvragen te delen met aanvragers en onderzoeken we de mogelijkheid om steeds meer gemeentelijke diensten via 'mijn overheid' aan te bieden.		In 2020 wordt deze ontwikkeling ingevoerd door de implementatie van het nieuwe zaakstelsel.
	In 2020 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	In 2019 wordt een Plan van Aanpak gemaakt voor de digitalisering, waarbij informatie-management en de ambities voor de dienstverlening worden betrokken.		Na de implementatie van het zaakstelsel zal worden ingezet op het realiseren van digitale aanvraagformulieren voor producten en diensten op de website. Aangezien de implementatie vanaf 1 oktober zal zijn, zal naar verwachting dit doel in 2021 worden gerealiseerd.
101.2	Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid			

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Vanaf 2019 worden de digitale vaardigheden van onze klanten in samenwerking met onze netwerkpartners verbeterd.	Door inzet van onze medewerkers worden klanten actief geholpen (samen aanvraag doen en het bieden van hulp bij het zoeken van informatie) om gebruik te kunnen maken van onze dienstverlening en waar nodig en gewenst doorverwezen naar onze netwerkpartners.		Veelal zien we in de praktijk dat binnen het sociale netwerk de betreffende hulp wordt geboden bij het aanvragen van producten en diensten. Veelal neemt een familielid al contact op met de gemeenten voor producten of diensten. Daarnaast wordt indien nodig een afspraak ingepland op het gemeentehuis indien mensen er zelf niet uitkomen. Ook zijn er maatschappelijke instellingen zoals het bolwerk, vluchtelingenwerk en bibliotheken die onze inwoners ondersteunen bij het invullen van formulieren
		Bewustwording en herkenning bij medewerkers van (digitale) laaggeletterdheid.		Voltooid. Continue proces
	De gemeente heeft een nieuwe website o.b.v. toptakenfuncties, duidelijk taalgebruik en eenvoudig in te vullen formulieren.	Jaarlijks monitoren wij het gebruik van onze website en overige diensten en producten om de toegankelijkheid, kwaliteit en terugkoppeling naar de klant te verbeteren.		Tweewekelijks wordt een rapportage gestuurd naar onze kwaliteitsmedewerker met daarop de 'fouten' op de website. Deze worden direct opgelost en aangepast. Dit gaat om juistheid, taalgebruik en – fouten en ook over onvolledige formulieren, onjuiste mailadressen etc.
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Jaarlijks monitoren wij de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening.		Er wordt momenteel gemonitord op een aantal servicenormen per kanaal. Echter het monitoren van tevredenheid of bejegening is nog niet mogelijk. Er zal in 2020 onderzocht worden op welke wijze tevredenheid en bejegening kan worden gemeten.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Wij investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma waarbij wij enerzijds leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klantbetrokken benadering) en anderzijds de zelfredzaamheid van de kant bevorderen.		De organisatieontwikkeling op de genoemde punten zal worden opgepakt, waarbij ook andere ontwikkelingen (bijv. de nieuwe Omgevingswet) worden betrokken.
	De goed bereikbare loketfunctie wordt zodanig ingericht dat de wachttijden voldoen aan het in 2019 vast te stellen kwaliteitshandvest dienstverlening (inclusief servicenormen).	Klantstromen worden voortdurend gemonitord, onderzocht en voorspeld om daar in de dienstverlening/inrichting loketfunctie rekening mee te kunnen houden.		In 2020 wordt het kwaliteitshandvest voor de organisatie ontwikkeld en vastgesteld waarop de monitoring en sturing kan plaatsvinden
		Deze coalitieperiode blijft in de dorpen Ferwert en Kollum een loketfunctie voor gemeentelijke dienstverlening bestaan.		Recentelijk zijn de openingstijden voor de loketfuncties in Ferwert en Kollum aangepast, waarbij uitvoering wordt gegeven aan deze activiteit.
		Uitvoering pilot bezorging reisdocumenten.		Activiteit schrappen, reeds verwerkt in jaarrekening 2019
101.3	Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen			
	Alle geharmoniseerde werkprocessen ondersteunen een klantgerichte, efficiënte en effectieve dienstverlening.	De beschrijving en harmonisatie van werkprocessen wordt afgerond.		De harmonisatie van werkprocessen is afgerond.
		Wij gaan onze werkprocessen analyseren en in 2020 aan de hand van klantreizen onze werkprocessen inrichten (<i>hiermee wordt in kaart gebracht hoe inwoners en ondernemers per product en aan de hand van het proces de dienstverlening van de gemeente ervaren; zo wordt zicht gekregen op verbeteringen die de klant echt belangrijk vindt</i>). De afhandeling van de werkprocessen vindt digitaal plaats.		Deze activiteit staat voor 2020 op de rol. Eerst vindt implementatie van het nieuwe zaak- en klantcontactstelsel plaats

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Vanaf 2020 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		In 2020 wordt het kwaliteitshandvest voor de organisatie ontwikkeld en vastgesteld waarop de monitoring en sturing kan plaatsvinden.
	In 2020 is de APV in het kader van deregulering en vermindering lastendruk gescreend en opnieuw vastgesteld.	In 2020 wordt een taskforce deregulering samengesteld, die regelingen gaat screenen op onnodige regels, met name bedoeld om te komen tot vermindering van de administratieve lastendruk.		Deze activiteit staat voor 2020 op de rol.
102	De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte			
	Voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit zoals mensenhandel, arbeidsuitbuiting, witwassen en drugshandel.	Ondermijningsbeeldanalyse is uitgevoerd en opgeleverd en leidt tot een plan van aanpak.		Eind 2019 is het geografisch ondermijningsbeeld opgeleverd. Het vervolgplan van aanpak is in het eerste kwartaal besproken in de gezagsdriehoek van het lokale politieteam. In januari 2020 heeft een ondermijningsavond plaatsgevonden met als doelgroep de inwoners en ondernemers van het buitengebied (agrariërs).
		Bibob-toetsing conform de vastgestelde Bibobbeleidslijn (vergunningen, subsidies). Dit betekent inzet op bewustwording en training van medewerkers en meer inzet op screening aan de voorkant.		Er is steeds meer aandacht voor het instrument binnen de werkprocessen van vergunningen. Er hebben al diverse Bibob-toetsen plaatsgevonden. Er wordt op dit moment gewerkt aan actualisatie van de betreffende beleidsregels.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Bevorderen bestuurlijke en ambtelijke integriteit d.m.v. training, bewustwording, gedragscode, screening etc.		Een pilot training op het gebied van bewustwording medewerkers is uitgevoerd en kan voortaan gebruikt worden. Beleid en regelingen hebben vertraging opgelopen door veranderingen in landelijke wet- en regelgeving (WNRA, nieuwe ambtenarenwet) zodat nieuwe uitwerking van de diverse elementen nodig is. Planning vaststelling is verschoven naar mei /juni 2020.
		Consequente toepassing 'Handhavings-arrangement art. 13B Opiumwet'.		Lopende, tot dusver zijn er in 2020 een aantal drugspanden gesloten op grond van deze burgemeestersbevoegdheid.
	Verlagen van het aantal High Impact Crimes en de onveiligheidsgevoelens (op basis van de index onveiligheids-gevoelens WSJG).	Buurtpreventieprojecten (o.a. WhatsAppbuurtpreventie) worden actief gestimuleerd.		Gemeente en politie stimuleren buurtpreventie spontaan (via gewone en social media) en naar aanleiding van inbraken.
		Voorlichting en preventieacties in samenwerking met politie.		Voorlichting en preventieacties zijn doorlopende activiteiten (flyers, witte voetenacties, donkere dagen offensief e.d.) die mede worden afgestemd op en afhankelijk zijn van cijfers omtrent High Impact Crimes.
		Bevorderen van de meldings- en aangiftebereidheid.		Ook dit betreft een doorlopende activiteit waarbij het accent afwisselend op verschillende delicten ligt (bijvoorbeeld hennep of inbraken).
	Voorkomen dat inwoners overlast ervaren van jeugdgroepen en groepsgedrag in de openbare ruimte.	De groepsaanpak wordt doorontwikkeld; conform deze aanpak worden groepen in beeld gebracht en wordt op maat een plan van aanpak ontwikkeld en uitgevoerd.		Aan deze aanpak wordt in voorkomende gevallen uitvoering gegeven.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Inzet outreachende jongerenwerker VNN.		De jongerenwerker (via Verslavingszorg Noord-Nederland) wordt ingezet. Zie programma 3 Wolwézen en Soarch, doel 3.01.
		Meer toezicht vanuit team FTH ondermeer door het aanstellen en de inzet van BOA's met taakaccent jeugd.		Voor 2020 zijn geen extra middelen beschikbaar gesteld. In samenwerking met Feiligens en team Mienskip zal dit mee worden genomen in de PPN voor 2021.
	De aanpak van overlast (in het kader van sociale veiligheid) heeft prioriteit in en op basis van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022	Toepassen Wet aanpak woonoverlast.		Dit is een ultimium remedium en wordt alleen toegepast bij extreme gevallen. Voor de toepassing van deze wet is eind 2019 een beleidsregel vastgesteld. Er heeft nog geen toepassing plaatsgevonden.
		Bij elke melding van overlast o.b.v. complexe problematiek vindt een analyse plaats voor de meest gerichte hulpverlening en aanpak.		'Eenvoudige' overlastmeldingen worden door toezicht en handhaving (T&H) opgepakt. Bij ernstige en/of langdurige overlast, waaraan multi-problematiek ten grondslag ligt, wordt een analyse gemaakt voor een effectieve aanpak door gemeente (Veiligheid, T&H en gebiedsteam) en stakeholders (o.a. politie, woningcorporatie).
	Alle vergunningplichtige evenementen voldoen aan de veiligheidsvoorschriften van de gemeente en de hulpdiensten o.a. ter voorkoming van dodelijke ongevallen, dan wel zwaar letsel bij evenementen.	Afhankelijk van de risico-inventarisatie organiseren wij voor een evenement een startbijeenkomst.		Bij grote(re) evenementen met hogere risico's wordt een startbijeenkomst of vooroverleg georganiseerd.
		Een evenement met hogere risico's wordt altijd geëvalueerd.		Op basis van de ervaringen en het verslag van T&H wordt een dergelijk evenement met organisatoren geëvalueerd.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Er is structureel toezicht en handhaving op grote evenementen.		In het recent vastgestelde VTH-beleid is er prioriteit gegeven aan toezicht op evenementen. Dit houdt in dat er structureel toezicht plaatsvindt op evenementen. Dit toezicht vindt risicogestuurd plaats. Dit toezicht wordt vorm gegeven door de toezichthouders publiek domein, toezichthouders bouw en toezichthouders milieu.
		Meer toezicht in het kader van de Drank- en Horecawet en strafrechtelijk optreden bij overtreding.		In het recent vastgestelde VTH-beleid is er prioriteit gegeven aan toezicht op drank- en horeca inrichtingen. Dit toezicht vindt structureel plaats. Daarnaast is er een sanctiestrategie vastgesteld voor het bestuurs- en strafrechtelijk optreden bij overtredingen.
		Vergunningverlening optochten overeenkomstig plan van aanpak optochten praalwagens; handhaving op de voorschriften door team FTH i.s.m. de politie.		Voor optochten met praalwagens bestaan vaste vereisten voor aanvragen en een vast pakket aan voorschriften voor de vergunning. Per optocht vindt dit jaar vooroverleg plaats met organisatoren over o.a. afmetingen, alcoholgebruik e.d. Er wordt toezicht uitgeoefend en bevindingen worden zo nodig met organisatoren gedeeld en kunnen consequenties hebben. Er is echter sprake van verouderd beleid. Actualisatie staat gepland voor 2020.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	De gemeente maakt zich sterk voor een uitbreiding van de formatie voor geografisch georiënteerde wijkagenten (meer dan in 2018).	De burgemeester zal in diverse (overleg)gremia (driehoek, RBPO NN) pleiten voor meer geografisch georiënteerde wijkagenten.		Binnen de huidige formatie van wijkagenten in de basiseenheid is een uitbreiding voor Noardeast-Fryslân niet realistisch. Bij meer wijkagenten o.b.v. landelijk beleid zal ervoor worden gepleit deze (ook voor Noardeast-Fryslân) geografisch in te zetten.
	De gemeente streeft in het kader van zichtbaarheid/toegankelijkheid van de politie en werken in de wijk naar het realiseren van minimaal 2 (externe) speerpunten in 2022 uit de Ontwikkelagenda GGP (juli 2018).	Er wordt onderzocht welke speerpunten uit de Ontwikkelagenda GGP (juli 2018) kunnen worden vertaald naar de werkwijze van de Politie Noardeast Fryslân.		Dit onderzoek moet nog plaatsvinden.
		De websites van gemeente en politie worden gescreend op toegankelijkheid voor en duidelijkheid over het doen van aangiften, meldingen en klachten.		Via de website van de gemeente kunnen online diverse meldingen worden gedaan. Aangezien de website van de politie landelijk wordt geregeld, heeft de gemeente daar geen invloed op.
103.1	Raad en bestuur zijn open, transparant, interactief en integer			
	De gemeente heeft een krachtig, eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie vanuit een open dialoog met de samenleving	De raadsvergaderingen worden rechtstreeks uitgezonden via RTV-NOF en zijn te volgen via livestreams. Ook op een later moment kunnen vergaderingen worden teruggekeken via de website.		Alle raadsbijeenkomsten worden via live-streams van RTV NOF en op de eigen raadssite uitgezonden en zijn later terug te kijken. Ook wordt de bijeenkomst live uitgezonden op de digitale TV van Kabelnoord.
		Er wordt actief ingezet op berichtgeving via social media (facebook/twitter).		De griffie zet namens de raad berichten op Facebook en Instagram en op het twitteraccount van de gemeente. Inmiddels is een korte training gevolgd en zullen de social media nog actiever en beter worden gebruikt

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		De raad biedt inwoners en organisaties maandelijks "It Poadium" – bij voorkeur op locatie – om plannen of initiatieven die niet op de agenda staan te presenteren en/of daarover in gesprek te gaan (open dialoog).		Elke maand is er een avond voor it Poadium gereserveerd. Inwoners maken daar ook gebruik van. Door de coronacrisis is dit tijdelijk grotendeels stil komen te liggen.
		Op basis van de raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút!' worden deze raadsperiode 6 dialoogonderwerpen met de samenleving opgepakt, die kunnen leiden tot voorstellen aan en besluiten van de raad.		Het gaat om de 6 volgende onderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> • Dorpen- en wijkenfonds → zit in afrondende fase • Biodiversiteit → is opgepakt, in ontwikkeling • Cultuurnota → startnotitie is behandeld in de raad • Recreatie en toerisme → de ANNO visie is vastgesteld • Formele en informele zorg → onderzoek rekenkamer Leeuwarden loopt • Verduurzaming woningen → wordt behandeld bij RES en warmtevisie
		Het onderwerp bestuurlijke integriteit heeft permanente aandacht en staat minimaal één keer per jaar op de agenda van raad en college.		Vorig jaar is er voor de raad een workshop georganiseerd. Dit jaar komt er een vervolg.
		Om ook de stem van kinderen te (laten) horen wordt er een kinderburgemeester benoemd.		Vanaf 7 november 2019 is onze 1e kinderburgemeester actief. Begin 2020 vervulde zij o.a. een rol bij de installatie van burgemeester Kramer.
		Er wordt een rekenkamer(commissie) ingesteld, zo mogelijk gezamenlijk met de gemeente Dantumadiel, die mini-maal één onderzoek per jaar uitvoert naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur.		Samen met de gemeente Dantumadiel is in januari de wervings- en selectieprocedure gestart voor 3 externe leden voor een gezamenlijke rekenkamercommissie. In de loop van 2020 volgt benoeming.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
103.2	De internationale vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet			
		Het Vriendschapscomité Dokkum wordt ondersteund bij het stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton.		Het Vriendschapscomité wordt ondersteund.
104	Gezond financieel beleid voor de lange termijn			

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2015-2018 Noord-Nederland (Politie)
Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Fryslân
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Handhavingsarrangement en 0-beleid art. 13B Opiumwet
<i>Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen</i>
Raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút'
Coalitieagenda 'Trochpakke!, mei elkoar foarút'
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.
Vereniging van Waddenzeegemeenten	Deze vereniging treedt op als belangenorganisatie voor alle Waddenzeegemeenten.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving
Shared Servicecentrum Leeuwarden	Het SSL garandeert en faciliteert de ICTvoorzieningen en –dienstverlening voor de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Zij scheidt zoveel mogelijk de randvoorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een klantgerichte en effectieve dienstverlening.
Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân	De gemeente Dantumadiel laat door de gemeente Noardeast-Fryslân in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
	zijn opgedragen en zoals omschreven in het dienstverleningshandvest (art 7 centrumregeling).

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	874	874	0	874
Lasten	-6.892	-6.907	-75	-6.982
Saldo baten en lasten	-6.018	-6.033	-75	-6.108
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	106	121	0	121
Geraamd resultaat	-5.912	-5.912	-75	-5.987

Toelichting op de wijzigingen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Totaal baten	0	
Lasten		
Burgemeester en wethouders		
Kosten vervanging wethouder in verband met ziekte tot 1 augustus 2020	-62	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-13	I/S
Totaal lasten	-75	
Totaal saldo wijzigingen	-75	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Portefeuillehouder(s) : P. de Graaf / J. D. de Vries
Programmaregisseur : M. Jansen
Programmamanager : L. Venekamp

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân staan inwoner en samenleving centraal en gaan we uit van de leefwereld van de inwoners in onze samenleving. Dat past bij de veranderende rollen die overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties innemen. We ontwikkelen ons van een overheid die beslist en stuurt en daarbij waar nodig mensen en organisaties betreft, naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën.

De rol van de gemeente is binnen dit programma vaak die van:

- een netwerkende overheid, die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente is een aantal doelen binnen dit programma opgenomen als procesdoelen: we gaan met initiatiefnemers en partners een (gebiedsgericht) proces in en het resultaat is niet vooraf te bepalen. De doelen zijn daarom vaak minder 'smart' geformuleerd.

Daar waar meetbare smartdoelstellingen zijn geformuleerd zal een nulmeting worden uitgevoerd en worden gegevens van GGD en "Waar staat je gemeente" gebruikt.

Noardeast-Fryslân kent een rijk verenigingsleven en sterke mienskipssin. Activiteiten op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen.

Binnen de gemeente hebben we echter wel te maken met demografische ontwikkelingen: bevolkingsdaling, vergrijzing en ontgroening. Dit heeft gevolgen voor bijvoorbeeld voorzieningen als sportclubs, scholen, zorgvoorzieningen en wonen. En daarmee voor de leefbaarheid.

Duidelijk is dat het niet mogelijk is alle voorzieningen of accommodaties in de regio te behouden. Er is discussie nodig over voorzieningsverspreiding, op thematisch of meer integraal niveau. In alle gevallen is afstemming nodig, anders riskeert de gemeente de leefbaarheid en vitaliteit.

Het realiseren van een toekomstige voorzieningsstructuur (voorzieningstransitie) vergt tijd en zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen en sportverenigingen) en de dorpen (inwoners). Het is belangrijk betrokkenen te informeren over bevolkingsontwikkelingen en met elkaar de perspectieven voor de toekomst te bespreken.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: sociale verbondenheid

Kerdoelen

Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- aanbod van culturele activiteiten;
- aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- sportactiviteiten;
- verenigingsleven;

- vrijwillige inzet in dorpen.

Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- participatie van burgers;
- samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: voorzieningenniveau

Kerdoel

Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- onderwijs;
- culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- sportvoorzieningen;
- overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerdoelen

Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- doelgroep jongeren;
- aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken

Speerpunten:

- doelgroep 0-18 jarigen.

Onderwerp: verbondenheid met het gebied

Kerdoelen

Versterken van de culturele identiteit van het gebied

Speerpunten:

- samenwerkingsverbanden;
- richten op kinderen basisschoolleeftijd–educatie;
- initiatieven aanjagen en faciliteren;
- inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen.

Kerdoelen

Versterken van de Friese taal(cultuur)

Speerpunten:

- doelgroep kinderen basisschoolleeftijd;
- tweetalige gemeentelijke organisatie;
- zichtbaarheid van het Fries.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers			
	Het aantal mensen dat in aanraking komt en betrokken is bij culturele activiteiten en/of culturele vorming is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018.	Nieuwe initiatieven op cultureel gebied stimuleren.		Culturele evenementen en activiteiten worden daar waar mogelijk gesubsidieerd (doorlopend)
		In 2020 de mogelijkheden onderzoeken voor een verbreed aanbod van kunstzinnige vorming.		Er wordt gewerkt aan een nieuwe Cultuurnota; dit wordt erin meegenomen
		Samen met inwoners nieuw cultuurbeleid opstellen (initiatief raad).		Er is een Startnotitie naar de gemeenteraad gestuurd; initiatief ligt nu bij het college.
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten al dan niet in verenigingsverband (o.a. cultuur en sport) gericht op de levendigheid van de dorpen.	Kennismakingslessen van diverse sporten op de scholen via de buurtsportcoach. Hierbij is aandacht voor de Fryske sporten. De plaatselijke verenigingen worden hierbij betrokken.		Regelmatig kennismakingslessen op scholen. Kennismakingslessen worden door scholen of verenigingen aangevraagd. Op deze mogelijkheid wordt voortdurend geattendeerd door de buurtsportcoaches.
		Regeling voor sportevenementen en activiteiten opstellen dan wel harmoniseren en budget beschikbaar stellen.		Harmonisatie is in de afrondende fase waarbij (sport)evenementen en sportstimulering beide terugkomen als subsidieregeling
		Opstellen van een lokaal Sportakkoord voor het ondersteunen van verenigingen met aandachtspunten: georganiseerde bredere omni-activiteiten.		Proces sportakkoord is gestart. De de maatregelen tegen het coronavirus kent het proces een ander verloop. De basis is en wordt het kernteam die regie voert op het proces en toekijkt op de projecten en verdeling van het uitvoeringsgeld

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Inbreng (communicatie) bij met name grotere evenementen met publieke aandacht zoals de (fiets)Elfstedentocht, ludieke acties voor goede doelen etc. Hierin zal de evenementencoördinator een rol spelen.		Grotere gemeente geeft mogelijkheden/wensen tot grotere (sport) evenementen dan wel bredere uitrol bestaande evenementen. Voorbeeld de Binck Bank tour.
		Ondersteuning bij evenementen door buurtsportcoaches.		Dit gebeurt o.a. bij opening school(pleinen) inrichting pleinen, sportakkoord, sportdagen, admiraliteitsdagen en binck bank tour
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van			
	Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving.	In 2020 worden dialoogsessies gehouden met besturen van streek-, wijk- of dorpsbelangen over gewenste ondersteuning. Op basis van de resultaten wordt ondersteuning op maat ingericht (bv overleggen, netwerkbijeenkomsten, cursussen).		Door de inzet van dorpencoördinatoren worden de dorpen ondersteund. Er is regelmatig contact met de dorpen, zowel ambtelijk als bestuurlijk, op momenten en gelegenheden die daarom vragen. Bijvoorbeeld: dialogen in verband met de voorbereiding van beleid.
		In 2020 wordt uitvoering gegeven aan het besluit dat de raad heeft genomen over dorps- en wijkbudgetten.		Eind januari 2020 is door de Procesgroep Raad een bijeenkomst georganiseerd voor alle dorpsbelangen en wijkraden en andere belangengroepen. Doel: input verzamelen vanuit deze bewoners voor mogelijke invulling subsidieregeling dorps- en wijkbudgetten. Alle input van die avond is verzameld en verwerkt in een conceptregeling. Deze ligt nu ter beoordeling bij de dorpsbelangen en wijkraden.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Daar waar sprake is van een specifieke opgave wordt in overleg en in samenwerking met betrokkenen uit de samenleving een gebiedsagenda opgesteld (gebiedsgerichte aanpak) Initiatiefnemers / dorpen / wijken worden daarbij ondersteund en gefaciliteerd.		Team Dorpen en Wijken is in 2019 de pilot gebiedsgericht Waddenkust gestart; dit loopt door.
		In het kader van de Omgevingswet wordt een proces gestart om te komen tot een gekantelde manier van werken volgens het principe "ja, mits".		Dit is opgenomen in het Plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet; in de projectstructuur is een werkgroep opgenomen die zich hiermee gaat bezighouden
202	Beter passend voorzieningenniveau			
	Beter bij de bevolkingssamenstelling passende en veilige speeltuinvoorzieningen	Subsidieregeling ontwerpen waar plaatselijke belangen / speeltuinverenigingen een beroep op kunnen doen.		In 2020 komt er een voorstel voor nieuw speelvoorzieningenbeleid
	De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstbestendig: betaalbaar en bereikbaar	Er worden gebiedsgerichte processen doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstbestendige voorzieningestructuur.		In 2020 is gestart met een nulmeting naar de stand van zaken van de verschillende sportaccommodaties in Noardeast-Fryslan. Er wordt in samenspraak met de Mienskip gewerkt aan dorpshuizenbeleid (klein onderhoud en meerjaren-onderhoudsplanning)
		Initiatieven vanuit de samenleving gericht op een toekomstbestendige voorzieningestructuur worden gestimuleerd		Voorbeeld hiervan is het project Bruisend Hart Hallum
		De ingrediënten voor het onderdeel Sportstimulering (visie op sport en bewegen) worden verzameld vanuit verschillende processen.		Momenteel wordt er een lokaal sportakkoord opgesteld in samenspraak met stakeholders.
		Er wordt Gezondheidsbeleid opgesteld waarin aandacht is voor de relatie met sport en bewegen.		Momenteel wordt er een beleidsnotitie Gezondheidsbeleid opgesteld. Hierin wordt de relatie gelegd met sport, bewegen, gezonde leefstijl.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	De scholen zijn toekomstbestendig, betaalbaar en blijven goed bereikbaar voor leerlingen	In 2020 wordt uitvoering gegeven aan meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP 2019).		Er wordt gewerkt aan een verdieping van het IHP met een meerjarenplanning en een visie op het onderwijs in Dokkum.
		In 2020 worden afspraken gemaakt met onderwijsorganisaties om goed, bereikbaar onderwijs te borgen met respect voor identiteit.		
		In 2020 wordt binnen het regionale project 'Regionale agenda onderwijsvoorzieningen' (Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Achtkarspelen) met schoolbesturen gewerkt aan een gezamenlijk plan van aanpak. Er worden fusiebesluiten voorbereid in de regio waar ten minste 6 basisscholen (3 x 2 scholen) bij betrokken zijn.		Het ANNO-project is is dit kwartaal afgerond.
	Onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen worden waar mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking (ook met jeugdzorg) en multifunctioneel gebruik. In 2020 is op één locatie een nieuw initiatief ontwikkeld.	De agenda voor onderwijsvoorzieningen (2017) met kansrijke locaties voor Integrale Kindcentra wordt jaarlijks geactualiseerd.		Kansrijke locaties voor IKC's worden opgenomen in de uitwerking van het IHP.
		In 2020 wordt toegewerkt naar ontschotting van middelen voor voor- en voegschoolse educatie, (passend) onderwijs en jeugdzorg.		Zie programma S&W
		In 2020 is voor één locatie de clustering van maatschappelijke voorzieningen uitgewerkt (inventarisatie voorzieningen, mogelijkheden tot clustering, besluit inclusief planning).		Er is gestart met het project Holwerd (samenwerkingschool)

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Samen met partijen in het primair-, voortgezet- en beroepsonderwijs wordt een proces doorlopen om te komen tot Campus Dokkum (concentratie van onderwijsvoorzieningen in en voor de regio).		Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke pedagogische visie om een doorgaande leerlijn te realiseren binnen de huisvesting op het scholenpark Dokkum
203.1	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst			
	Alle kinderen hebben in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.	Projecten op het gebied van technologie en zorg worden in samenwerking met onder andere Kennislab ontwikkeld. De gemeente heeft een faciliterende rol.		Dit is onderdeel geworden van de Regiodeal. Er is een mobiel leslokaal voor wetenschap en techniek. De mobiele talentenwerkplaats gaat naar de dorpen toe, staat in de straat, op school of het buurthuis. De mobiele talentenwerkplaats wordt ingezet in onderwijs, maar ook voor naschools aanbod.
203.2	Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken			
	Het aantal leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs dat gedurende hun schoolloopbaan in aanraking komt met meerdere culturele activiteiten is in 2022 met 5% toegenomen t.o.v. 2018.	De samenwerking tussen scholen, culturele instellingen, kunstenaars en musea stimuleren door voorwaarden op te nemen in de subsidieovereenkomsten en beschikkingen.		UurCultuur wordt uitgevoerd door Opus3. Samenwerking tussen lokale musea / culturele instellingen en scholen is op orde
204.1	Versterken van de culturele identiteit			
	Initiatieven en activiteiten zijn beter op elkaar afgestemd / met elkaar verbonden. Mensen vinden elkaar bij het voorbereiden van en bezoeken van culturele activiteiten.	Behouden en waar mogelijk versterken van de samenwerkingsverbanden die ontstaan zijn in het kader van LF-2018.		Er wordt gewerkt aan een nieuwe Cultuurnota; dit wordt erin meegenomen
	Het aantal scholen dat aandacht besteedt aan de cultuurhistorie van de regio is in 2022 toegenomen met 5% t.o.v. 2018.	In overleg met Markant Friesland de samenwerking tussen scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen stimuleren.		Opgenomen in nieuwe concept –beleidsplan van Markant Friesland.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
204.2	Behâld en fuortsterkjen fan de meartaligens, wêrûnder Frysk en streekeigen talen			
	It tal trijetalige skoallen is yn 2020, neffens 2017, ferdûbele.	Basisskoallen stimulearje om Frysk taalbelied in plak yn harren skoalbelied te jaan , troch it oanbieden fan de leskist Lês en Read.		19 skoallen ha gebrûk makke fan it oanbod om in Lês en Read kist ôf te nimmen. It ferdûbeljen fan it oantal trijetalige skoallen yn 2020 is te ambisjeus om't dit mear tiid kostet (is in proses fan jierren). Der wurdt wurke oan harmonisearre taalbelied. Ien fan de oandachtspunten is it Frysk op de skoallen
	Yn 2020 is 90% fan alle pjutteropfanglokaasjes en bernedeiferbliuwen twatalich sertifisearre.	Undersykje at de Frysktalige fariant fan projekt Boekenpret útfierd wurde kin op de foarskoallen..		It ûndersyk nei de Frysktalige fariant fan it projekt Boekenpret moat noch plakfine. 87% fan alle lokaasjes binne twatalich sertifisearre.
	De sichtberens fan it Frysk yn 'e gemeente en de gemeentlike organisaasje fergrutsje	Kriteria oer it brûken fan it Frysk opnimme yn de subsydzjebetingsten.		Yn de nije nota Frysk taalbelied wurdt foarsteld de subsydzjemooglikheden foar projekten op skoallen en foar kulturele organisaasje út te wreedzjen. Troch mear projekten rjochte op de Fryske taal wurdt it Frysk mear sichtber yn de gemeente.
		Kursussen Frysk foar it persoanel.		Yn it 3e fernsjier wurde der wer nije kursussen organisearre. It Frysk is opnaam yn it projektplan "Dúdlike taal".

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Yn 2020 binnen de mooglikheden foar it behâlden fan de streekeigen taalkultueren (ûnder oaren it Dokkumers, Kollumers en Pompsters) yn kaart brocht.	Nei ynventarisasje fan de gegevens oer de ferskillende talen yn de gemeente en it meitsjen fan harmonisearre taalbelied Frysk (ein 2019), wurdt yn 2020 en fierder útfiering jûn oan de aktiviteiten sa as neamd yn dizze beliedsnota.		It nije Fryske taalbelied, dêr't de streektalen yn opnaam binne, wurdt yn it 3e fearnsjier fêststeld. Mei stipe fan de gemeente hat it "Genoatskap foar it gebrek fan it Dokkumers" in webside makke mei ynformaasje oer it Dokkumers

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
(concept) Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
<i>Voorzieningenniveau</i>
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFK
<i>Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)</i>
Kennislab
<i>Verbondenheid met het gebied</i>
Frysk Taalbelied 2017-2020 (vastgesteld door voormalige gemeenten Dantumadiel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a.)
Nog op te stellen Cultuurnota Noardeast-Fryslân en Dantumadiel; met aandacht voor de streekgebonden verschillen die er ook binnen NEF zijn en voor specifieke Dantumadielse onderwerpen

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs
Elan Onderwijsgroep	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	144	144	13	158
Lasten	-7.121	-8.041	-52	-8.094
Saldo baten en lasten	-6.977	-7.897	-39	-7.936
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	5	925	0	925
Geraamd resultaat	-6.972	-6.972	-39	-7.011

Toelichting op de wijzigingen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Verschillen kleiner dan € 50.000	13	I
Totaal baten	13	
Lasten		
Herdenking en viering 75 jaar vrijheid		
Ophoging subsidieplafond 75 jaar vrijheid vanwege de vele ingediende initiatieven.	-20	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-32	I/S
Totaal lasten	-52	
Totaal wijzigingen	-39	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Portefeuillehouder(s) : J.D. de Vries
Programmaregisseur : M. Kouwenhoven
Programmamanager : G. Hettema

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen geveerd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren. Met de transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. Met deze transformatie van het sociaal domein willen we bereiken dat mensen zelfredzaam en samen redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn dit op eigen kracht te doen.

Vanaf 2019 wordt deze transformatie verder vormgegeven door de inzet op preventie, participatie en meedoen in de samenleving. Het transformeren van het sociale domein is een continu proces waar tezamen met inwoners, zorgaanbieders en overige belanghebbenden vorm aan moet worden gegeven. Eén van de opbrengsten van de programmamarkt 2019, is dat samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen als erg belangrijk wordt gevonden. Ook de bekendheid en zichtbaarheid van de diverse partijen is als aandachtspunt benoemd tijdens de programmamarkt. Vanuit de coalitieagenda zal de komende periode -met name- ingezet worden op een doelgerichte, proactieve aanpak van armoede. Dat geldt eveneens voor een preventieve aanpak voor gezondheid.

De gemeente Noardeast-Fryslân streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen. Binnen dit programma worden onze inwoners gestimuleerd om zoveel mogelijk te participeren in de samenleving.

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: langer leven in gezondheid

Kerdoel

Langer leven in goede gezondheid

Speerpunten:

Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen onverantwoord gebruik van verslavende middelen als alcohol, drugs en tabak;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: meer maatschappelijke participatie

Kerdoel

Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag.

Onderwerp: gunstiger opvoedklimaat

Kerdoel

Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school);
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

De financiële mogelijkheden binnen het sociaal domein zijn niet onbeperkt. Sterker nog, sinds de decentralisatie hebben we te maken met financiële tekorten. De beperkte financiële mogelijkheden hebben rechtsreeks invloed op onze ambities voor de komende jaren. Dit kan leiden tot een (tussentijdse) aanpassing van ons ambitieniveau.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
301	Langer leven in goede gezondheid			
	<i>Volwassenen:</i> Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) dat problematisch gebruik maakt van middelen als alcohol, drugs en tabak daalt.	Jaarlijks activiteitenprogramma 'Mei Feste Hân' uitvoeren (convenant VO-scholen, politie en gemeenten).		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Ook wordt ingezet op beweegonderwijs op de scholen. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken.
		Activiteitenprogramma van het Preventie- en Handhavingsplan 2018 – 2021 (o.g.v. Drank- en Horecawet) uitvoeren.		Na de eerder al gemelde vertraging door de focus op kostenbeheersing in het sociaal domein liggen de voorbereidingen voor het activiteitenprogramma op schema om dit medio 2020 gereed te hebben en aan te kunnen bieden aan de raad. NB.: De huidige nota en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma vormen nu nog het uitvoeringskader.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Hulpverlener VNN wordt ingezet voor begeleiding van verslaafde inwoners, en voor kennisvergroting van professionals.		De hulpverlener VNN wordt sinds 2019 hiervoor ingezet.
		Uitvoeren activiteiten 'Rookvrije generatie'.		Dit is onderwerp van gesprek in te vormen nieuw beleid.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met depressieve gevoelens neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Na de eerder al gemelde vertraging door de focus op kostenbeheersing in het sociaal domein liggen de voorbereidingen voor het activiteitenprogramma op schema om dit medio 2020 gereed te hebben en aan te kunnen bieden aan de raad. NB.: De huidige nota en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma vormen nu nog het uitvoeringskader.
	De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (18 jaar en ouder) neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Na de eerder al gemelde vertraging door de focus op kostenbeheersing in het sociaal domein liggen de voorbereidingen voor het activiteitenprogramma op schema om dit medio 2020 gereed te hebben en aan te kunnen bieden aan de raad. NB.: De huidige nota en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma vormen nu nog het uitvoeringskader.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met overgewicht neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Na de eerder al gemelde vertraging door de focus op kostenbeheersing in het sociaal domein liggen de voorbereidingen voor het activiteitenprogramma op schema om dit medio 2020 gereed te hebben en aan te kunnen bieden aan de raad. NB.: De huidige nota en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma vormen nu nog het uitvoeringskader.
		Programma GIDS uitvoeren.		Via projecten van GIDS (gezond in de stad) wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onderen kinderen en volwassenen.
	<i>Jeugd en jongeren:</i> Het aantal inwoners (tot 18 jaar) dat onverantwoord gebruik maakt van middelen als alcohol, drugs en tabak daalt.	Inzetten van jongerenwerkers voor jeugdproblematiek (inclusief verslavende middelen) op scholen en op straat.		De jongerenwerker (via VNN) is in 2019 ingezet voor het voortgezet onderwijs om met name de toeleiding naar de hulpverlening te organiseren. De samenwerking met het jongerenwerk van de welzijnsorganisatie is versterkt.
		Hulpverlener VNN wordt ingezet voor begeleiding van verslaafde inwoners, en voor kennisvergroting van professionals.		De hulpverlener van VNN wordt sinds 2019 hiervoor ingezet.
		Jaarlijks activiteitenprogramma 'Mei fêste hân' (Integrale aanpak middelengebruik Noordoost Fryslân: convenant VO-scholen, politie en gemeenten) uitvoeren.		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Ook wordt ingezet op beweegonderwijs op de scholen. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Uitvoeren activiteiten 'Rookvrije generatie'.		Dit is onderwerp van gesprek in te vormen nieuw beleid.
	De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (tot 18 jaar) neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Na de eerder al gemelde vertraging door de focus op kostenbeheersing in het sociaal domein liggen de voorbereidingen voor het activiteitenprogramma op schema om dit medio 2020 gereed te hebben en aan te kunnen bieden aan de raad. NB.: De huidige nota en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma vormen nu nog het uitvoeringskader.
		Uitvoering geven aan welzijnsbeleid, o.a. ondersteuning jonge mantelzorgers.		Dit is in 2019 opgenomen in het reguliere beleid en hier wordt uitvoering aan gegeven.
	Het aantal inwoners (tot 18 jaar) met overgewicht neemt af (in relatie tot beweegnormen).	Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Ook wordt ingezet op beweegonderwijs op de scholen. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken.
		Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Na de eerder al gemelde vertraging door de focus op kostenbeheersing in het sociaal domein liggen de voorbereidingen voor het activiteitenprogramma op schema om dit medio 2020 gereed te hebben en aan te kunnen bieden aan de raad. NB.: De huidige nota en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma vormen nu nog het uitvoeringskader.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Programma G!DS uitvoeren.		Via projecten van GIDS (gezond in de stad) wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onderen kinderen en volwassenen.
	De ouderbetrokkenheid en de deelname van scholen aan preventieprogramma's over verslavende middelen wordt verhoogd.	Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		Meerdere activiteiten vanuit het convenant worden per klas georganiseerd. Ouders worden door de scholen en VNN nadrukkelijker bij deze opvoedingsproblematiek betrokken.
		Uitvoeren activiteitenprogramma 'Mei fêste hân'.		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Ook wordt ingezet op beweegonderwijs op de scholen. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken.
		Opvoedingsvaardigheden van ouders begint bij betrokkenheid. De positie van ouders en opvoeders wordt onderdeel van subsidiebesprekingen.		In de projecten is sinds 2019 ouderbetrokkenheid een nadrukkelijk onderdeel.
302	Meer maatschappelijke participatie			
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat zichzelf financieel redt toegenomen.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen.		De minimaregelingen worden op inhoud, toepasbaarheid en communicatie gecheckt in samenwerking met het platform 'amoedecoaches' Daarnaast is er een pilot gestart met de VoorzieningenWijzer.
		In 2020 worden voorbereidingen getroffen voor de inzet van een medewerker armoede en achterstanden (aandachtsgebied) waarbij specifieke aandacht is voor kwetsbare groepen.		Deze activiteit is zo goed als afgerond en hier wordt voortgeborduurd.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Aanpak armoede en schulddienstverlening wordt verder geïntensiveerd.		Er is een start gemaakt met onderzoek naar de implementatie van Vroegsignalering. Daarnaast wordt ingezet op de adviesrol als gemeente bij verzoeken aan de rechtbank voor bewind. Dit heeft als doel om inwoners sneller te begeleiden naar een schuldregeling en budgetbeheer in te zetten waar dat past.
		Integrale intake en samenwerking bevorderen vanuit het team schulddienstverlening mét het gebiedsteam.		Integrale intake is het uitgangspunt voor de gemeentelijke dienstverlening, door diverse belemmeringen (wetgeving en systemen is dat niet altijd mogelijk. Desondanks zijn er wel stappen gezet in met name de samenwerking met NEF voor de intake.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) en jeugd en jongeren (tot 18 jaar) dat in armoede leeft neemt jaarlijks af.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen (waaronder het kindpakket). Het kindpakket moet worden afgestemd met het onderwijs.		In 2019 is een nieuw convenant Kindpakket afgesloten. Hieraan is extra aandacht besteed bij de ondertekening. In de minimagids zijn verschillende ondersteuningsmogelijkheden opgenomen. Dit jaar wordt de startnotitie en het nieuwe beleidskader "Kindgericht en integraal armoeden en minimebeleid opgeleverd, hiervoor zijn voorbereidende werkzaamheden verricht.
		Integrale intake bevorderen vanuit gebiedsteam.		Deze activiteit is zo goed als afgerond en hier wordt voortgeborduurd

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Eind 2019 is het aantal uitkeringsgerechtigden met een langdurige afstand tot de arbeidsmarkt met een zinvolle besteding van de dag toegenomen.	In 2020 wordt de pilot Meedoen uitgevoerd.		Het project heeft nog geen doorgang gevonden vanwege het ontbreken van middelen. Deze activiteit is zo goed als afgerond en hier wordt voortgeborduurd vanuit de versnellings-agenda, Regiodeal wordt ingezet op uitvoering van het project.
	Eind 2020 is het aantal overbelaste mantelzorgers gedaald naar maximaal 12%.	In 2020 is er een verbeterd aanbod respijtzorg gerealiseerd binnen het inkoopkader van de Wmo.		Inkoopproces is afgerond. Aanbieders worden met hogere tarieven verleid daadwerkelijk respijtzorg aan te bieden.
		Het beleidsplan "fan Wearde" is geactualiseerd en er wordt jaarlijks een nieuw actieplan opgesteld waarbij ook aandacht is voor de jonge mantelzorger.		Het actieplan 2019 is uitgevoerd, aan het actieplan 2020 wordt uitvoering gegeven.
	Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2020 50% (minimaal 1 keer per jaar vrijwilligerswerk gedaan).	De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsstichtingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).		In het reguliere proces en werkwijze van het Bolwerk en netwerkpartners, alsook de gebiedsteams wordt doorlopend ingezet op het vergroten van de deelname (percentage) aan vrijwilligerswerk door inwoners en cliënten. Gemeente voert regie hierop. Op dit moment lijkt dit wel een ambitieuze doelstelling. Het percentage ligt in onze gemeente op 45%. In Noord Nederland is dit één van de hoogste percentages.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Het aantal inwoners dat in een sociaal isolement verkeert, neemt af in een periode van 4 jaar.	De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsstichtingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).		Gemeente, het Bolwerk en netwerkpartners hebben in 2019 in diverse plaatsen activiteiten georganiseerd i.h.k.v. de landelijke actieweek tegen eenzaamheid. O.a. is een bewustwordingscampagne gelanceerd, zijn er workshops, cursussen, netwerkbijeenkomsten en lezingen georganiseerd en is er frequent brede communicatie richting inwoners. Er zijn doorlopend (regie) overleggen met het Bolwerk m.b.t. de uitvoering van de jaarplannen en het opstarten van nieuwe projecten.
		Jaarlijks worden er ontmoetingen georganiseerd tussen het gebiedsteam en zorgaanbieders om de verdere samenwerking te versterken.		In juni 2019 heeft een zorgfestival plaatsgevonden. De accountmanager Sociaal Domein is, i.s.m. met de toezichthouder Wmo, aanjager om de samenwerking tussen gemeente en aanbieders continue en structureel te verbeteren. Dit is een regulier en doorlopend proces. Ook (provinciale) themabijeenkomsten bieden gelegenheid tot ontmoeting.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Er wordt ingezet op de deelname aan activiteiten door inwoners met een beperking door het aanbod van activiteiten inzichtelijk en toegankelijk te maken.		Regulier proces en werkwijze. Naast Noordoosthelpt.nl, brengt de accountmanager Sociaal Domein het lokale aanbod doorlopend bij het gebiedsteam onder de aandacht. De website wordt gemiddeld tussen de 200 en 300 inwoners per maand bezocht.
	In 2019 worden de regionale afspraken ten aanzien van personen met verward gedrag lokaal uitgevoerd en dit zorgt jaarlijks voor een afname van het aantal meldingen.	De gemeente voert in 2020 de lokale afspraken met ketenpartners over personen met verward gedrag (woningbouw, welzijnswerk, zorgaanbieders) uit.		De Friese aanpak omtrent Personen met verward gedrag is gerealiseerd. Er is o.a. een gespecialiseerde vervoerder gecontracteerd; een crisislocatie ingericht; een meldpunt (tel nr) ingericht voor inwoners en instanties; inwoners en instellingen zijn geïnformeerd over de aanpak en het meldpunt; en de interne organisatie is voorbereid en uitgerust. Hiermee wordt invulling gegeven aan de Wet verplichte GGZ per 2020.
		GGD en gemeenten hebben een centraal meldpunt (24/7 bereikbaar) ingericht voor meldingen en hulpverlening voor personen met verward gedrag.		Het meldpunt is ingericht en inwoners en instellingen zijn hierover geïnformeerd.
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat gebruik maakt van de digitaalhuizen toegenomen ter bestrijding van laaggeletterdheid.	Er worden verspreid over de gemeente digitaalhuizen geopend om een optimale toegang voor laaggeletterden te organiseren.		In Hallum is in december 2019 een bibliotheek geopend samen met een Digitaalhuis.
		Er worden themamiddagen en doorlopend cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		De bibliotheek biedt o.a. cursussen aan voor leerkrachten en peuteropvangmedewerker s voor omgaan met laaggeletterden via een trainingsacteur.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		De mogelijkheden van combinaties van opvoeding en taal worden onderzocht.		I.o. met digitaalhuizen en Friesland College wordt hier invulling aan gegeven
		Ingezet wordt op de communicatie richting inwoners (briefwisseling en website) en de gemeente hanteert daarbij een maximaal niveau geschikt voor laaggeletterden.		Partoer heeft in samenwerking met de groep laaggeletterden in Dokkum en Kollum al vier brieven gescreend. Ook wordt de minimagids bekeken.
	In 2020 wordt ingezet op het bereiken van doelgroepen en het optimaliseren van de dienstverlening.	Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Wmo.		De resultaten van het cliënttevredenheidsonderzoek 2019 zijn in november 2019 aan de raad aangeboden, in 2020 wordt een nieuw onderzoek uitgevoerd.
		Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Jeugdwet.		De resultaten van het cliënttevredenheidsonderzoek 2019 zijn in november 2019 aan de raad aangeboden, in 2020 wordt een nieuw onderzoek uitgevoerd.
		Er wordt voortdurend op een passende manier gecommuniceerd richting inwoners over onafhankelijke cliëntondersteuning.		Over OCO en de partij(en) die OCO voor ons uitvoeren wordt regelmatig gecommuniceerd in flyers en op Noordoosthelpt.nl. Reminders over de dienstverlening worden naar teamleiders gestuurd.
		De bekendheid van het gebiedsteam wordt structureel verder vergroot.		In de communicatie en in de samenwerking met partners wordt hier nadrukkelijk aandacht aan besteed

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		In 2020 wordt de werkwijze 18-/18+ verder uitgevoerd. Dit betreft een goede overgang tussen Jeugdwet, Wmo en Participatiewet.		In 2019 is een onderzoek gedaan naar de wijze waarop onze gemeente invulling geeft aan de RMC- en leerplichttaken. Op basis hiervan worden in 2020 deze taken van elkaar gescheiden. De RMC-taken worden volledig belegd bij het RMC Noord. Dit gaat bijdragen aan een sluitende aanpak voor jongeren in kwetsbare posities.
		De gemeente richt haar inkoopkader dusdanig in dat het mogelijk wordt om algemene voorzieningen te creëren om een beroep op een individuele maatwerkvoorziening te voorkomen en het ontschotten van middelen te bevorderen.		In Kollum is het project Raderwerk omgevormd tot een algemene voorziening voor dagbesteding en Participatie. In Dokkum is de Buurthuiskamer van het Leger des Heils gestart als Algemene Voorziening voor ontmoeting en activiteiten.
	Eind 2020 is er nieuwe stuurinformatie beschikbaar op het gebied van het sociaal domein.	Het project "koersvast sturen op doelen en middelen in het sociaal domein" wordt uitgevoerd.		Met het project Koersvast sturen op doelen en middelen, dat dit jaar afgerond wordt, wordt hier invulling aangegeven.
303	Gunstiger opvoedklimaat			
	Eind 2021 zijn alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd in beeld.	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		In het VVE beleid dat is vastgesteld eind december 2019 staat dat op alle peuteropvang locaties zorgcoördinatoren worden ingezet per 1-1-2020. Deze activiteit is gerealiseerd.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		In 2020 is er een structuur waar JGZ, Onderwijs en gebiedsteam elkaar treffen voor afstemming over zorgleerlingen, zorg en/of onderwijs gerelateerd (passend onderwijs).		Als vervolg op het vaststellen van het koersdocument 'werkgemeenschap passende ontwikkeling' wordt in samenwerking met de buurgemeenten bekeken waar wij gezamenlijk kunnen optrekken. Wat kan per regio en wat het beste per gemeente. Ieder op zijn eigen tempo. In 2019 zijn gesprekken gevoerd met een aantal scholen over de samenwerking op gebied van zorg en onderwijs, zodat in 2020 een aantal pilots gestart kunnen worden.
	In 2020 is de stijging van het aantal gedwongen uithuisplaatsingen en onder toezichtstellingen van kinderen gestabiliseerd.	Mogelijkheden van alternatieve pleegzorg wordt onderzocht met gezinsbegeleiding, uitvoering geven aan scheiden zonder schade.		Hier wordt in 2020 uitvoering aan gegeven
		De samenwerking tussen het gebiedsteam en ketenpartners wordt geïntensiveerd door het organiseren van jaarlijkse ontmoetingen.		De jaarlijkse ontmoeting is georganiseerd. Aan het gebiedsgericht werken dient desondanks meer inhoud te worden gegeven. In 2020 zal daar meer op worden ingezet.
	Eind 2020 is in de inzet van VVE voor doelgroepkinderen verhoogd van 10 naar 16 uur per week.	Eind 2020 wordt geëvalueerd met peuteropvangorganisaties en overige betrokkenen of de doelstelling uitbreiding VVE uren van 10 naar 16 uur gerealiseerd is.		In het VVE beleid dat is vastgesteld eind december 2019 staat dat op alle peuteropvang locaties zorg coördinatoren worden ingezet per 1-1-2020. Het kunnen zorg coördinatoren zijn van de eigen organisatie of van de GGD. Is gerealiseerd

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Eind 2020 is de aanpak uitgevoerd op het gebied van (v)rechtscheidingen en kindermishandeling.	Jaarlijks evalueren we ons actieplan Huiselijk geweld en Kindermishandeling en voeren we de activiteiten uit samen met onze partners (onderwijs, sportclubs, kerken, vrijwilligersorganisaties).		Evaluatie van gebruik handelingsprotocol en de Meldcode zal begin 2020 plaatsvinden. Het provinciaal actieplan Geweld hoort nergens thuis gaat eveneens begin 2020 van start middels werkgroepen. Tevens wordt begin 2020 een bestuurlijk advies uitgebracht over de facilitering en positionering van de aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
In concept:
Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
In Concept
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Visiedocument harmonisatie welzijnswerk
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering geven aan de Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Sociaal Domein Fryslân	Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van de wettelijke taken op deze terreinen doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân	De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer in de regio Noordoost Fryslân. Dit om de leefbaarheid te vergroten.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	17.046	17.046	4.480	21.526
Lasten	-71.101	-70.724	-4.739	-75.463
Saldo baten en lasten	-54.055	-53.678	-259	-53.937
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	1.129	0	1.129
Geraamd resultaat	-54.055	-52.549	-259	-52.808

Toelichting op de wijzigingen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Voor- en vroegschoolse educatie	247	I
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige toekenningsbeschikking 2020 voor het onderwijsachterstandenbeleid. Dit betreft een specifieke uitkering vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld.		
PW bijstand algemeen (BUIG)	-121	I
Bijstelling van de Rijksuitkering BUIG 2020 op basis van de voorlopige beschikking 2020.		
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	4.355	I
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige toekenningsbeschikking 2020 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege de Corona crises vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld.		
Totaal baten	4.480	
Lasten		
Voor- en vroegschoolse educatie	- 247	I
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige toekenningsbeschikking 2020 voor het onderwijsachterstandenbeleid. Dit betreft een specifieke uitkering vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld.		
Maatwerkvoorzieningen Jeugd 18-	-68	I
Veilig Thuis heeft aangegeven dat zij haar wettelijke taken in 2020 niet kan uitvoeren met het beschikbare budget en dat dit risico's met zich mee brengt. De Friese gemeenten stellen daarom extra budget beschikbaar voor Veilig Thuis 2020, mogelijk dat er bij de meicirculaire door het Rijk hiervoor geld aan de gemeenten beschikbaar wordt gesteld.		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige toekenningsbeschikking 2020 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege de Corona crises vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld.	-4.355	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-71	I/S
Totaal lasten	-4.739	
Totaal saldo wijzigingen	-259	

Programma 4: Werk, Bedrijf en Recreatie

Waar gaat programma 4 'Werk, Bedrijf en Recreatie' over?

Portefeuillehouder(s) : J. Boerema
 Programmaregisseur : W. Oosterhuis
 Programmamanager : M. van den Bosch

Noardeast-Fryslân staat als nieuwe gemeente voor een grote opgave. Een gerichte economische aanpak moet er toe bijdragen dat de gemeente zich in totaliteit sterk ontwikkelt. In Noardeast-Fryslân zijn van oudsher de sectoren landbouw (met name agrifood), maakindustrie (in het bijzonder de metaalindustrie) en bouwnijverheid sterk aanwezig. Dit zijn de meest stuwende en innovatieve sectoren in de regio. Deze sectoren herbergen vele toppers die wereldwijd koploper zijn maar die bij het grote publiek niet bekend zijn.

In dat licht bezien is het verstandig om extra aandacht voor deze sterke sectoren binnen de gemeente te genereren vanwege hun innovatieve kracht en/of vanwege hun duurzame ontwikkelingspotentie. Het is dan ook noodzakelijk om deze krachten verder te ontwikkelen in samenhang met het onderwijs en de ondernemers. Daarnaast moeten de krachten gebundeld worden om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter te laten aansluiten.

Het faciliteren van het bedrijfsleven in vestigingsmogelijkheden en bereikbaarheid in zijn totaliteit heeft daarbij grote aandacht. Want door de komst van de Centrale As en daarmee een veel betere bereikbaarheid is een duidelijk waarneembare belangstelling voor bedrijfsvestiging op gang gekomen.

Daarnaast dient ingezet te worden op verdere ontwikkelingsruimte voor de bovenregionale positie van Dokkum en de centrumpositie van Kollum voor de leefbaarheid in de gehele gemeente. Ook ontwikkelmogelijkheden voor Hallum zijn in dit kader van belang.

Mogelijk is een insteek op een aantal duidelijke prioritaire onderdelen waarbinnen een aantal thema's van belang zijn als stimulering bedrijvigheid, opwaardering infrastructuur duurzame energie en voorzieningenniveau een te verkiezen strategie.

De gemeente Noardeast-Fryslân kan zich gelukkig prijzen met het gegeven dat ze naast een nationaal park (Lauwersmeer) een werelderfgoed (Waddenzee) en een Nationaal landschap (Noardlike Fryske Wâlden) kent. Zeer waardevolle elementen die een cruciale rol vervullen in het recreatieve en toeristische beleid. In een nog nader uit te werken beleidsplan zal hier met name aandacht voor zijn, zeker in relatie tot het ontwikkelen van streekmerken en de reeds bestaande infrastructuur en voorzieningen.

Om de economische kracht en structuur van de gemeente Noardeast-Fryslân te versterken is het tevens van belang om ook regionaal de samenwerking te zoeken. Het gezamenlijk optrekken met andere gemeenten en de provincie, in de vorm van het werken aan de economische versnellingsagenda, kan daarbij een stevige impuls betekenen. Immers overheden, bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en andere actoren, werken aan de totstandkoming van een dergelijk instrument voor Noardeast-Fryslân, die in economische zin

moet werken aan het versterken van de economische vitaliteit, het verdienend vermogen van de regio en de leefbaarheid in de kernen op peil te houden.

In dit verband is het mogelijk wenselijk om er naar te streven om ook een kernzone te worden waar rekening mee gehouden dient te worden in het provinciale beleid. Verstandiger is het om te stoppen met de focus op economische kernzones en meer aandacht te vragen voor de ontwikkeling van de rest van Fryslân.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Kerdoelen

Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- aanbod van bedrijventerreinen;
- provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- contacten met ondernemersverenigingen;
- ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- op peil houden van werkgelegenheid;
- bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- mismatch op de arbeidsmarkt;
- re-integratie;
- onderwijs;
- ondernemersbelangen.

Toelichting;

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m² bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen. De instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: verbeteren detailhandel en structuur

Kerdoel

Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- ondernemers;
- ondernemersverenigingen;
- overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- winkelvloeroppervlak;
- bereikbaarheid;
- compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: meer toekomstbestendige, Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- behoud bedrijvigheid;
- versterken sterke sectoren;
- inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp: een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Kerdoel

Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- ondernemersklimaat;
- marketing en promotie;
- verblijfsaccommodaties;
- recreatieve infrastructuur;
- toeristische voorzieningen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2019-2022 toenemen met 5%.	Inzet van Bedrijvencontactfunctionarissen en communicatie.		Het aantal bedrijfskavels is in de eerste maand van dit jaar nog gewoon doorgegaan, daarna is het als gevolg van de coronavirus gestagneerd.
	Het realiseren van toename bedrijfsterreinen van 3% in het convenant. Met name Betterwird in Dokkum en het bedrijventerrein in Hallum.	In regionaal verband het convenant regelen.		In regionaal verband wordt druk gewerkt aan een nieuw convenant, daarnaast zijn er voorbereidingen voor het uitbreiden van de bedrijventerreinen in gang gezet.
	Alle bedrijventerreinen in de periode 2020-2022 aansluiten op glasvezel.	Afspraken maken met Kabel Noord over de mogelijke aansluiting op de glasvezel.		gereed
		Ook bedrijventerreinen in de zogenaamde witte gebieden op de glasvezel proberen te krijgen.		Wordt aan gewerkt
	Het aantal bedrijfsbezoeken door de bedrijfscontactfunctionaris (BCF) per jaar vast te leggen in een plan van aanpak.	Realiseren van bedrijfsbezoeken door de Bedrijven contact functionaris.		Loopt volgens plan

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	<p>Het aantal gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) vast leggen in Plan van Aanpak (PvA).</p> <p>Onderzoek naar nieuwe westelijk ontsluitingsweg Dokkum en oost- tangent Kollum in periode van 2020-2022.</p>	<p>Regelen van combi bezoeken door de contactfunctionaris.</p> <p>Ontwikkelen van een economisch platform, Waarin de bestaande ondernemersverenigingen zijn vertegenwoordigd (ook vanuit de landbouw).</p> <p>Mogelijk in ANNO- verband aansluiting zoeken bij de provinciale mobiliteit studie.</p>	 	<p>Loopt, maar stagneert nu door het uitbreken van de coronacrisis</p> <p>Is geïnstalleerd en in principe zijn er afspraken gemaakt over de volgende bijeenkomsten , die zijn nu echter in een ander daglicht komen te staan</p> <p>Wordt in provinciaal verband nader uitgewerkt in een mobiliteitsstudie</p>
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk			
	De werkgelegenheid voor de laaggeschoolde arbeidskrachten en ouderen groeit met 1% per jaar in de periode van 2019 - 2022.	Hoe mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer goed functionerende werknemers kunnen worden, op basis van de eigen inzet van de mensen, maar ook van de bedrijven. De inzet van NEF is daarbij nadrukkelijk gewenst.		Door de omstandigheden nog niet gestart.
	Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de regiodeal Noordoost Friesland.	Meer zicht krijgen op mensen die werk zoeken (mogelijk ook buiten hun eigen opleidingsachtergrond) is nodig om over meer arbeidskrachten te beschikken. Met name in die sectoren waar de kans op werk aanwezig is.		Idem
		Inzet van de gouden driehoek, kenniswerkplaats en kennislab , om een sluitende keten te vormen voor arbeids bemiddeling en toeleiding.		Idem
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.	Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes , ook experimenteel.		Idem
		Werken aan challenges in de diverse themalabs (,tech-lab, digi-lab, fjild-lab en zorg-lab).		Idem

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Blijvend inzetten op Babbanen		Idem
402	Creëren en realiseren van de juiste randvoorwaarden voor detailhandels beleid			
	Het in stand houden van het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen in de kernen van NEF.	In voorkomende gevallen een actievere houding als het gaat om de leegstand in één van de kernen.		Is nog hard aan gewerkt in de eerste weken van dit jaar, daarna door de crisis enigszins afgevlakt
	Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.	Nadere bijstelling en uitwerking van het detailhandels beleid in regionaal verband.		Moet nog worden opgestart. Andere zaken hebben nu eerst prioriteit
403	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid voortvloeiend uit de regiodeal			
	Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.	Het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2019 en 2020.		loopt
Innovatieve samenwerking in de bouwcampus gericht op procesttechnologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroductie			Campus is gestart en er vinden de nodige ontwikkelingen plaats wel in het kader van de voorschriften enigszins anders georganiseerd.	
Binnen de metaal werken aan shared facilities centre en het verder uitbouwen van meer samenwerkingsclusters.			Moet nog opgestart worden, maar in het licht van de crisis valt dat tegen	
Stimuleren van meer kennisdeling in zogenaamde regionale kennisnetwerken.			Was een begin mee gemaakt maar is nu in een ander daglicht komen te staan	

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Meer innovatieve ontwikkelingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood.	Activiteiten vanuit de agenda van de regiodeal uitvoeren. Gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.		
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agrifood.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen en in samenwerkingsclusters te werken aan innovaties in de productie en de procestechologie.		E.e.a. wacht ook op nadere invulling van de energietransitie
		Circulair/duurzaam inkopen.		Is grotendeels gerealiseerd maar is op onderdelen is het nog lastig
		Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		In de eerste weken is hier nog stevig op ingezet. Maar door andere prioriteiten is er nu niet veel aandacht voor.
		Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Moet nog nader worden uitgewerkt
404	De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en te vermarkten.			
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied, Waddengebied realiseren in de periode 2020-2022.	Uitvoering/samenwerking rondje Lauwersmeer (o.a. Uitkijktoren, Kollumeroord, TOP Dokkumer Nieuwe Zijlen Tribune op de Waddendijk).		Tribune wordt aangelegd.
		Ontwikkelen Hoek van de Band tot recreatieve trekpleister aan het Lauwersmeer/Waddenzee.		De ontwikkeling loopt, maar enigszins met vertraging gelet op de huidige situatie
		Faciliteren en ondersteunen van projecten aan Waddenkust (Holwerd aan zee, Sense of place.		idem
	Dokkum en Kollum beter en meer ontwikkelen tot toeristische en recreatieve centra in de periode 2020-2022.	Ontwikkeling Harddraverspark in Dokkum ter versterking van de binnenstad.		De verkenning van de mogelijkheden van het harddraverspark loopt maar door de coronacrisis wel met enige vertraging

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Uitvoering Sûd le 3 ^e fase (route Dokkum-Lauwersmeer/Oostmahorn)		De uitvoering van het project vordert gestaag.
		Uitvoering Kollum Watersportdorp fase 2 (o.a. blauwe TOP, sanitaire voorziening centrum en, verhogen Molenkampsbrug).		Het traject voor het verhogen van de Molenkampsbrug loopt
	Groei van vrijetijdsector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met de leefomgeving 2020-2022.	Uitwerking strategische agenda Visie Recreatie en Toerisme regio Noordoost-Fryslân.		De uitwerking ondervindt enige hinder van de situatie waardoor er enigszins vertraging optreedt.
		Uitvoering Businesscase Regiodeal fase II : regiomarketing en Destinatiebranding.		Loopt enige vertraging op door de huidige situatie
		Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		De ontwikkelingen staan nu op een lager pitje gelet op de gevolgen van de coronacrisis.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Masterplan Waterfront Dokkum (2011)</i>
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020;
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven</i>
Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026

Onderwerp beleidsdocumenten
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toekomstplan 2020 De Marrekrite

Onderwerp reguliere activiteiten
Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven
Verbeteren detailhandel en structuur
Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid
Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven
Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijk belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap
Bedrijvencentrum Dokkum	Opgericht door de ondernemers van de Vereniging van Handel en Industrie Dokkum en Omgeving in samenwerking met de gemeente Noardeast-Fryslân. Doel is het aanbieden van betaalbare ruimten voor startende ondernemers
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	518	543	20	562
Lasten	-2.338	-2.623	-145	-2.768
Saldo baten en lasten	-1.820	-2.080	-126	-2.206
Toevoegingen aan reserves	-50	-50	0	-50
Onttrekkingen aan reserves	379	614	0	614
Geraamd resultaat	-1.491	-1.516	-126	-1.642

Toelichting op de wijzigingen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Toeristenbelasting		
Opbrengstenderving toeristenbelasting als gevolg van minder toeristen door Coronacrisis.	-119	I
Waterwegen en afwatering		
Bijdrage van het Wetterskip voor het baggeren en hekkelen van onze sloten en overige wateren. Hier tegenover staan ook lasten.	145	S
Overige verschillen kleinder dan € 50.000	-6	S
Totaal baten	20	
Lasten		
Waterwegen en afwatering		
De kosten die gemaakt worden voor het baggeren en hekkelen van onze sloten en overige wateren. Hier tegenover staat een bijdrage van het Wetterskip.	-145	S
Totaal lasten	-145	
Totaal saldo wijzigingen	-126	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Portefeuillehouder(s) : E. van Esch
Programmaregisseur : W. de Vries
Programmamanager : B. Schat

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân is de bevolking aan het krimpen en de bevolkingssamenstelling sterk aan het veranderen. Dat vraagt aandacht van de gemeente op veel onderwerpen, waaronder de woningmarkt. Wonen is een eerste levensbehoefte en is erg bepalend voor de leefbaarheid. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen dat samen met o.a. de woningcorporaties gaan realiseren.

In Noardeast-Fryslân is behoud en versterking van leefbaarheid van belang om ondanks de krimp aantrekkelijk te blijven voor bewoners en bezoekers. De ruimtelijke kwaliteit van onze omgeving krijgt daarom hoge prioriteit. Bij het inrichten van de omgeving moeten gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde in goede balans worden gebracht. Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologische, economische en sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen en stad mede bepaalt, maar ook vervallen en beeldverstorende elementen zo veel mogelijk opruimen.

Noardeast-Fryslân is een gemeente met een schitterend landschap: de Waddenzee als mooiste

natuurgebied van Nederland is onze "achtertuin", de Fryske Wâlden zijn nationaal landschap, en het grote open kleigebied dat met name in gebruik is door de landbouw is prachtig met al haar cultuurhistorische structuren en elementen. Duizenden jaren geschiedenis heeft ons gemaakt tot wat we nu zijn, een gebied met prachtige dorpen en boerderijen op terpen, openheid, maar ook het besloten landschap van de Wâlden (Klaaikluten en Waldpieken). Hoewel we 3 gemeentes waren met een eigen identiteit, hebben we toch veel in onze geschiedenis gemeen. Onze geschiedenis – het leven met de zee, de dijken, de terpen, de landbouwgronden, de recreatie, ... - geeft inzicht in onze identiteit, overeenkomsten én verschillen. Het geeft ook inzicht in hoe toekomstige ontwikkelingen "logisch" een plek kunnen krijgen in het bestaande landschap. Er zijn echter een flink aantal grootschalige ontwikkelingen, zoals grootschalige opwekking van duurzame energie, klimaatadaptatie en transitie van de landbouw die mogelijk een grote impact op het buitengebied hebben. Om bewust te kunnen omgaan met deze ontwikkelingen en ze een plek te geven is het van belang te weten welke kenmerken en kwaliteiten we hebben en welke we willen behouden. Een landschapsbiografie is een middel om ons dit inzicht te geven en een stukje bij te dragen aan de identiteit van de nieuwe gemeente.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We hebben ons daar in ANNO-verband eerder al aan gecommitteerd. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke, identiteitsbewuste en toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: wonen

Kerdoel

Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- match op de woningmarkt;
- vraaggerichtheid;
- bediening van doelgroepen;
- inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: duurzaamheid

Kerdoel

In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Speerpunten:

- voorbeeldgedrag;
- gedragsbeïnvloeding;
- verduurzaming energieproductie;
- duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: ruimtelijke kwaliteit, RO, bouwen

Kerdoel

De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt

Speerpunten:

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

- focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Onderwerp: afval

Kerndoel

Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie

Speerpunt:

- het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
501	Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren			
	De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is verbeterd met 20% op de woningmarktmonitor.	Jaarlijkse prestatieafspraken tussen gemeente(n), corporaties en Bewonersraad.		De evaluatie van de prestatieafspraken 2019 heeft nog niet plaatsgevonden. Dit zal in samenhang met de nieuwe prestatieafspraken in de eerste helft van 2020 in de regiegroep worden besproken. De nieuwe prestatieafspraken worden smarter en duidelijker omschreven op basis van de in 2019 in de regiegroep besproken aanpak. In samenhang met de Woonvisie wordt een nieuw woonprogramma uitgewerkt in de tweede helft van 2020.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Onderzocht wordt of er een pilotdorp kan worden aangewezen voor maatwerk in de dorpen als bedoeld in het woningmarktonderzoek van KAW.		De werkgroep Krimp en kwetsbare kernen heeft 5 kernen benoemd die kwetsbaar zijn (o.m. obv leeftijdsopbouw van bewoners en kwaliteit woningvoorraad). Er wordt samen met het dorp een plan van aanpak bedacht. Vernieuwende woonconcepten kunnen mogelijk een oplossing bieden. We zaten in het stadium om gesprekken met de dorpen te houden, toen corona intrad. Inmiddels is de provincie aangehaakt om pilotprojecten op te halen om het transitiefonds voor de regio NO weg te zetten. Verkend wordt hoe we een koppeling met onze aanpak kunnen maken.
		Bij onderhandelingen met corporaties betaalbaarheid en beschikbaarheid sociale huur zekerstellen.		
		Uniformeren afspraken gemeenten en corporaties over herstructurering.		
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		Is in voortgang. SIETSKE
		Activiteiten regionale agenda wonen (ANNO).		Actualisatie regionale woningmarktanalyse en regionale woningmarktmonitor zijn opgestart eind 2019 en worden in de 2e helft van 2020 afgerond in samenhang met de actualisatie van de Beleidsvisie Wonen.
		Kavelstrategie vastleggen waarmee maatwerk mogelijk is. Financiële stimulansen mogelijk maken en toepassen.		

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	De langdurige leegstand, gedefinieerd volgens de woningmarktmonitor, neemt niet verder toe.	Aanpak verrommeling en verpaupering dorpen (huur- en koopwoningen) in samenwerking met Thús Wonen en gebiedsteams.		Dat wordt gedaan i.h.k.v. actie "thús om hús". Een persoonlijke benadering is daarvan de kern.
		Actualiseren Woonbeleid.		De startnotitie is conform planning aan de raad voorgelegd. De raad heeft in november 2019 ingestemd met de aanpak overeenkomstig startnotitie. Het proces van de nieuwe Woonvisie is inmiddels opgestart en een concept wordt rond juli 2020 verwacht. Overeenstemming met de provincie over woningbouwafspraken wordt in samenhang met de Woonvisie aan de raad voorgelegd.
		Promotie van en stimuleren van toekomstbestendig wonen door faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten.		Dit onderwerp is integraal meegenomen in de planning voor de actualisatie van de Beleidsvisie Wonen.
		Bij het beoordelen van woningbouwplannen worden duurzaamheid, ecologie, welstand en natuur als vaste afwegingselementen opgenomen in de integrale afweging.		Dit wordt onderdeel van het afwegingskader woningbouw . Het afwegingskader is een bijlage bij de nieuwe Woonvisie.
		Monitoren woningvoorraad, o.a. realisatie plannen en leegstand.		Zie bovenstaand bij actualisatie woonbeleid en activiteiten regionale agenda wonen.
		Uniformeren afspraken gemeenten en corporaties over herstructurering.		Waar mogelijk worden ambities op elkaar afgestemd en ruimtelijke kwaliteit is hierbij onderdeel van de Woonvisie.
		Uitvoeren vastgestelde herstructureringsprojecten.		Nieuwe projecten zijn mede afhankelijk van de mogelijkheden begroting 2021 e.v.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Jaarlijkse prestatieafspraken tussen gemeente(n), corporaties en Bewonersraad.		Dit is een vast onderdeel van de jaarcyclus. Het wordt ook vastgelegd in de Beleidsvisie Wonen.
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		Zie hierboven.
	In elk van de samenstellende NEF-gemeenten (3 gebieden) wordt een pilot vernieuwende woonconcepten gerealiseerd.	Drie pilots vernieuwend woonconcept opzetten en tot uitvoering brengen.		Zie hierboven bij pilotdorp.
502	In 2030 is Noardeast Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten.			
	De gemeente Noardeast-Fryslân voorziet in 2022/23 voor 20% op duurzame wijze in haar eigen energiebehoefte.	Binnen een half jaar na het vaststellen van het Klimaatakkoord is er samen met de provincie, waterschap en maatschappelijke partners een Regionale EnergieStrategie (RES) opgesteld.		De Concept RES is opgesteld en aangeboden. De raad heeft op 23 april jl. ingestemd met de Concept RES Fryslân
		Eind 2021 is er een transitievisie warmte opgesteld voor de hele gemeente op wijkniveau.		De Friese gemeenten onderzoeken momenteel of samen opgetrokken kan worden bij het opstellen van de Transitievisie Warmte.
		Binnen de huidige raadsperiode wordt een pilot voor een aardgasloze wijk in Dokkum voorbereid en in uitvoering genomen.		Samen met NFW, agrariërs en Liander wordt gekeken of lokaal opgewekte elektriciteit kan worden ingezet voor het verwarmen van woningen. Gezien het draagvlak van de agrariërs en dorpsbelang heeft dit projectidee een grotere kans van slagen dan een wijk in Dokkum.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Binnen de huidige raadsperiode worden voldoende elektrische laadpalen geplaatst om binnen de gemeente aan de behoefte te voldoen en wordt een snellaadpunt gerealiseerd.		In Hallum (4 palen*), Ferwert (2 palen), Blije (1 paal), Dokkum (12 palen), Kollum (4 palen) zijn laadpalen geplaatst. Voor een laadpaal in Kollumerzwaag is opdracht verleend. Fryslân breed wordt ihkv Nationale Agenda Laadpalen onderzocht of gezamenlijk laadpalen kunnen worden aanbesteed.
		Binnen de huidige raadsperiode worden leningsvormen via de SvN voorbereid en opengesteld die tot doel hebben om de verduurzaming van de gebouwde omgeving te bevorderen.		In 2020 wordt het amendement Fonds Duurzaamheidsprojecten nader uitgewerkt, zodat in 2021 gebruik kan worden gemaakt van Duurzaamheidsleningen.
		In 2019 wordt een activeringsplan voor maatschappelijke partijen opgesteld om een verduurzamingsslag van het maatschappelijk vastgoed te bewerkstelligen.		De VNG komt binnenkort met een routekaart verduurzamen maatschappelijk vastgoed. Een bijeenkomst met schoolbesturen over het verduurzamen van schoolgebouwen is ivm Corona doorgeschoven naar het najaar.
	Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Opzetten en uitvoeren van een communicatieprogramma.		Hier wordt aan gewerkt. De communicatie op zich is in voortdurende uitvoering en als zodanig going concern.
		Opzetten en uitvoeren van gerichte projecten.		Fryslânbreed is ihkv van de Regionale Energie Strategie de enquête 'Kies voor Jelte' uitgezet. Hieraan gekoppeld worden inwoners geïnformeerd over de Energietransitie.
		Er worden energieadviseurs ingezet		Ook in 2020 worden adviezen gegeven om woningen te verduurzamen. Voordat het corona-virus uitbrak zijn er 30 bezoeken door een energieadviseur aan huis gebracht.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet.	Er wordt een verduurzamingsplan opgesteld voor energieneutrale gemeentelijke gebouwen in 2040.		
Er wordt aantoonbaar maatschappelijk verantwoord en circulair ingekocht.			Bij o.a. de nieuwe koffiezetapparaten op de gemeentehuizen is aantoonbaar circulair ingekocht. Bij de gezamenlijke aanbesteding van koffie is als criterium meegenomen dat deze fairtrade moet zijn.	
Het energieverbruik wordt lokaal verduurzaamd.			De energie die de gemeente verbruikt wordt deels zelf opgewekt. De rest wordt gezamenlijk met de Friese gemeenten lokaal en duurzaam opgewekt	
De biodiversiteit wordt verbeterd.		De weidevogels worden beter beschermd.		Landschapsbiografie is in concept gereed. Er is een start gemaakt met het Groen- en bomenstructuurplan en het biodiversiteitsplan. Het groen- en bomenstructuurplan zal om pragmatische redenen samen met het Biodiversiteitsplan worden opgesteld. Daarvoor zal eerst een uitvraag worden opgesteld. Het plan dient meerdere doelen, doelen welke in grote lijn onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.
503	De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt.			

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2020 geïnventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Nieuwe structuurvisie bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân.		De voorbereiding van de omgevingsvisie is in voortgang. Zie programma 3. De startnotitie Dokkum wordt voorgelegd aan CMT en college, waarna een Plan van Aanpak kan worden gemaakt. Voor de rest van de gemeente zijn er nog geen aanstellen gemaakt.
		Opstellen projectenlijst ruimtelijke projecten bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân en Dantumadiel.		Er is een uitputtende lijst opgesteld van rijpe en groene projecten.
		Opstellen bestuurlijke prioriteitenlijst ruimtelijke projecten.		Voor het gebied langs de Ee is met de bestuurders een prioriteringsoverleg geweest. Het Harddraverspark heeft prioriteit gekregen, evenals het project Noordelijke Stadsentree Regiostad Dokkum. Een uitputtende lijst van geprioriteerde projecten is (nog) niet voorhanden.
		Opstellen uitvoeringsprogramma ruimtelijke projecten bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân.		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.
	Woningen en gebouwen zonder cultuurhistorische waarde en met een beeldverstorende invloed op de omgeving, die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn gesloopt.	Inventarisatie leegstaande woningen en gebouwen en inventarisatie leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.
		Opstellen van prioriteitenlijst op basis van sloopurgentie.		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.
		Opstellen sloopstimuleringsregeling		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Ruimtelijke kwaliteit is in alle gevallen integraal onderdeel van de belangenafweging bij de ontwikkeling van ruimtelijk beleid en bij planontwikkeling en – uitvoering.	Alle in 2020 in voorbereiding te nemen projecten in de fysieke leefomgeving worden voorzien van paragraaf ruimtelijke kwaliteit.		Voor 2020 en verder wordt dit per project overwogen. Het wordt in toenemende mate vanzelfsprekender om dit te doen. De visievorming bevordert dat.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd met 5 % op de leefbarometer.			De uitvoering is nog niet ter hand genomen. De informatie uit het omgevingsvisieproces biedt mogelijk indicaties de komende tijd.
	Behoud van beschermingswaardige landschappelijke en cultuurhistorische structuren, elementen en gebouwen.	Opstellen van ruimtelijke kwaliteitskaarten per kern.		De landschapsbiografie is een zeer belangrijke onderlegger. De voorbereiding daarvan zit in de eindfase. De kaarten per kern kunnen daarna worden gemaakt. Daarvoor is nodig dat er meer capaciteit en middelen worden ingezet dan nu beschikbaar zijn. Daar is nog geen zicht op.
		Maken PvA voor opstellen dorpsbiografieën in Noardeast-Fryslân.		Er is weliswaar een landschapsbiografie in voorbereiding genomen, maar een verdiepingsslag naar dorpsbiografieën is (nog) niet gemaakt.
		DOM's (uitwerken).		Sinds begin 2019 kent de gemeente acht nieuwe DOM's, soms combinaties van meerdere dorpen samen. De DOM's zijn druk bezig geweest met planvorming en prioritering met ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie. De eerste successen met het binnenhalen van subsidies bij IMF zijn behaald.
		Bij ruimtelijk beleid, ruimtelijke ingediende plannen wordt in alle planontwikkeling en beoordeling van gevallen kennis over cultureel erfgoed ingeschakeld.		Is nu nog niet structureel het geval. De erfgoednota is hier mede de basis voor. De voorbereidingen voor het opstellen van de erfgoednota zijn ter hand genomen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Bij karakteristieke panden en monumenten wordt tijdens bouwwerkzaamheden altijd tussentijds gecontroleerd.		Het handhavingsbeleid wordt begin 2020 door ons college vastgesteld. De raad wordt daarover geïnformeerd. In Noardeast-Fryslan krijgt het toezicht op monumenten een hoge prioriteit. Er zal dan ook structureel gecontroleerd worden, ook tussentijds bij bouwwerkzaamheden.
504	Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.			
	Verhogen van het scheidingspercentage van het huishoudelijk afval, conform het nog vast te stellen grondstoffenplan.			Een belangrijks landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) is verhoging van het scheidingspercentage voor huishoudelijk afval. De landelijke doelstelling van 65% halen wij met gemak. Voor de kortere termijn is 100 kg restafval per inwoner opgenomen in de VANG-doelstelling opgenomen. Dit heeft rechtstreeks effect op het scheidingspercentage. Om dit doel te halen, dus minder gewicht aan restafval na scheiding, moet nog progressie worden geboekt. In het nog vast te stellen grondstoffenplan worden daarvoor gerichte maatregelen opgenomen.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Binnenstadvisie Dokkum
Beeldkwaliteitsplannen
<i>Afval</i>

Onderwerp reguliere activiteiten

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Vorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over de toepassing van de Monumentenwet
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten. Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie
Stichting monumentenbehoud	Het instandhouden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	7.404	7.453	0	7.453
Lasten	-8.684	-8.910	-46	-8.955
Saldo baten en lasten	-1.280	-1.457	-46	-1.502
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	226	452	0	452
Geraamd resultaat	-1.054	-1.005	-46	-1.050

Toelichting op de wijzigingen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Totaal baten	0	
Lasten		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-46	I/S
Totaal lasten	-46	
Totaal saldo wijzigingen	-46	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Portefeuillehouder(s) : T. Berends / E. van Esch
Programmaregisseur : J.C.J. Talma
Programmamanager : G. van Oudenaarden

Inleiding

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden dit jaar vastgelegd in het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

Uitvoering van de maatregelen uit het GRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd.

Verder moet de kwaliteit van de openbare ruimte doelmatig worden beheerd. Vooral nu het beheersniveau van de kapitaalgoederen is vastgelegd, moet het planmatig beheer worden afgestemd met het financiële kader. Daarnaast speelt de ontwikkeling mee dat bewoners en bedrijven meer verantwoordelijk worden voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte. Binnen dit programma liggen er mogelijkheden om het beheer van de openbare ruimte op onderdelen over te dragen aan onze inwoners (burgerparticipatie). In dat geval neemt de gemeente een andere rol aan: van presteren en regisseren naar stimuleren of zelfs faciliteren. Dit moet de komende jaren verder worden uitgewerkt, ook met betrekking tot de financiële consequenties op lange termijn.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. In dit programma worden stappen gezet om over diverse duurzaamheidsthema's afspraken met betrokkenen en belanghebbenden te maken. Daarnaast is de gemeente als opdrachtgever ook nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de aanbesteding en uitvoering.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: het beter functioneren van rioolssystemen

Kerdoel

Het beter functioneren van rioolssystemen

Speerpunten:

- de rioolssystemen beschikken over voldoende afvoer- en bergingscapaciteit;

Onderwerp: instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare

ruimte

Kerdoel

Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- voor het beheer van kapitaalgoederen zijn separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- in Noardeast-Fryslân is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzaam landschap.

Onderwerp: verkeer/mobiliteit

Kerdoel

Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.

Speerpunten:

- doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid;
- verminderen van reistijd;
- comfort verbeteren;
- ketenmobiliteit;
- elektrisch rijden.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
601	Het beter functioneren van rioolsystemen			
	Het duurzamer en doelmatiger: <ul style="list-style-type: none"> • Inzamelen en afvoeren van afval-, hemel- en overtollig grondwater. • Beheren van gemeentelijke rioelstelsel. 	De beleidskeuzes worden vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan en deze wordt ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.		Het nieuw op te stellen verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP is inmiddels van start; planning is behandeling in gemeenteraad najaar 2020.
602	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte			
	Het beter op orde brengen van het kapitaalgoederenbeheer.	De Quickscan van het kapitaalgoederenbeheer moet nader worden uitgewerkt in een actueel kapitaalgoederenbeheerplan. Op basis daarvan wordt een meerjarenplanning (vanaf 2021) met de bijbehorende kosten opgesteld.		Dit is in uitvoering.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Actualiseren van beheersystemen.		Dit is in uitvoering (continu proces).
	De kapitaalgoederen beheren volgens afgesproken kwaliteitsniveau.	Uitvoering van een objectieve beoordeling aan de hand van landelijke normen (betreft voornamelijk de verzorgingstaat van het dagelijks onderhoud).		Dit is in uitvoering.
	Vervangen Brug Aldwâldmersyl.		Dit is in uitvoering.	
	Overname Schreiersbrêge.		De brug is overgenomen door de provincie.	
	Renovatie sporthal Ferwert.		Dit is in voorbereiding. Brandveiligheid en akoestiek moeten verbeterd worden. Dekvloeren moeten mogelijk (deels) vervangen worden. Insteek is nog uitvoering 2020 maar de voorbereiding heeft vertraging opgelopen doordat aanvullend onderzoek nodig was.	
	Ombouw chlooropslag zwembad Tolhuisbad Dokkum.		Dit is in voorbereiding. De offerte is binnen, consequenties voor de exploitatie worden nu besproken met Optisport. Zodra dit akkoord is, kan opdracht worden verstrekt.	
	Aanschaf schrobmachines schoonmaak gymzalen.		Er is geen budget voor de aanschaf. Dit wordt meegenomen bij de PPN 2021.	
	Realiseren urnenzuil begraafplaats Ternaard.		Er is geen budget voor de realisatie. Dit wordt meegenomen bij de PPN 2021.	

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Onderzoek inventarisatie gemeentelijke begraafplaatsen voormalige gemeenten Ferwerderadiel en Dongeradeel.		De inventarisatie van monumenten op gemeentelijke begraafplaatsen heeft plaatsgevonden.
		Aanleggen strooivelden, knekelputten, begravingsbekisting en banken voor diverse begraafplaatsen.		Er is geen budget voor de aanleg. Dit wordt meegenomen bij de PPN 2021.
	Een leefomgeving met minder zwerfafval en onkruid in openbaar gebied.	Uitvoering van een objectieve beoordeling van de openbare ruimte ten aanzien zwerfafval en onkruid (schouw).		In 2020 zal een nieuwe wijze van schouwen worden ontwikkeld waarbij de buitendienst en dorpen worden betrokken.
		Onderzoek naar efficiëntere vorm van onkruidbestrijding (pilot).		Verschillende manieren van onkruidbestrijding op verhardingen zijn toegepast. De lering die hier uit getrokken is dat er een goede afstemming moet zijn tussen vegen, borstelen en thermische bestrijding. Team Utfiering bepaalt samen met de aannemer een goede bestrijdingsstrategie en stelt deze periodiek bij op basis van de omstandigheden. Neemt niet weg dat het beschikbare budget nog steeds te laag is om het op het gewenste niveau te kunnen bestrijden
		Voor het bereiken van het afgesproken beeld ten aanzien van onkruid op verhardingen, is meer inzet en dus budget nodig.		Dit wordt meegenomen bij de PPN 2021.
603	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte			
	Vergroten van de biodiversiteit	Invoeren van bij-vriendelijk bermbeheer (maaieren en afvoeren).		Het invoeren van bij-vriendelijk bermbeheer is afhankelijk van de ambities die worden vastgelegd in het nieuwe groenbeleid/kapitaalgoede renbeheer in 2021.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Initiatieven vanuit de mienskip actief ondersteunen.		Het budget voor de ondersteuning van initiatieven vanuit de mienskip is naar verwachting in 2021 beschikbaar.
		Aansluiten bij Nederland Zoemt in het kader van een bij-vriendelijke gemeente.		Het budget voor het aansluiten bij Nederland Zoemt is naar verwachting in 2021 beschikbaar.
		Bestrijding invasieve exoten in openbaar groen.		Er is geen budget voor bestrijding van invasieve exoten. Dit wordt meegenomen bij de PPN 2021.
	Energiebesparing op Openbare Verlichting.	Opstellen geharmoniseerd beleid- en beheersplan Openbare Verlichting. In deze plannen sturen op duurzaamheid en energiebesparing.		Dit wordt uitgevoerd in de 2de helft van 2020.
	Inwoners bewuster maken van de klimaatverandering en de gevolgen die dat heeft voor de openbare ruimte (wateroverlast, hitte).	Het voeren van 3 à 4 'Klimaatdialogen'.		Er zijn in de loop van de tijd twee gespreksmomenten geweest. De eerste heeft plaatsgevonden in het kader van de Omgevingsvisie en een tweede heeft plaatsgevonden tijdens de bewonersavond t.b.v. het opstellen van het gemeentelijk rioleringsplan.
	Klimaatadaptieve maatregelen worden meegenomen bij (her)inrichtingen van de openbare ruimte.	Bij de 'grotere' herstructureringen en reconstructies klimaatadaptieve maatregelen treffen zoals bijvoorbeeld het realiseren van extra waterberging, afkoppelen van verhard oppervlak.		In enkele ruimtelijke plannen, waar zich wateroverlast problemen voordoen, is geadviseerd welke maatregelen konden worden getroffen om deze te verminderen/verhelpen. Het gaat daarbij om Hogedijken, Bonifatiusplein en Ee-zone.
	Meer gebruik van duurzame materialen.	Minder gebruik van strooizout door ombouw strooiers.		Een voorstel hierover wordt binnenkort aangeboden aan de gemeenteraad.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Verduurzaming randapparatuur (machines/apparaten voor onderhoud openbare ruimte).		Het gaat hier om de aanschaf van elektrische apparatuur ipv op fossiele brandstoffen. Er wordt een voorstel gemaakt: Inventarisatie van apparatuur, vervanging en financieel overzicht (aanschaf- en exploitatiekosten).
		Bij vervanging van walbeschoeiing worden duurzame materialen toegepast.		
		Natuurvriendelijke oevers toepassen waar dat mogelijk is.		
		Fietspaden van elementen of asfalt, die frequent onderhoud behoeven, omvormen naar een duurzame betonverharding.		Dit wordt uitgevoerd in de 2de helft van 2020.
		Inventariseren van overbodige paden (verharding) en opstellen van een Padenopruimplan.		Dit wordt uitgevoerd in de 2de helft van 2020.
		Omvormen fietspad Harddraversdijk Dokkum (2021).		Dit wordt opgepakt bij de ontwikkeling van de Harddraverlocatie.
		Omvormen fietspad Doniawei Hallum (2021).		De inrichting van het fietspad Doniawei is aangepast en afgerond.
	Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden, levensduur verlengen.	Versterken fundering bij wegen, die aan onderhoud toe zijn en de fundering zwak is (vervangingsinvestering).		Dit wordt meegenomen in het kapitaalgoederenbeheer.
	Opwaarderen van de openbare ruimte.	Herinrichting van wegen, die aan onderhoud toe zijn en de inrichting niet meer voldoet (vervangingsinvestering).		Dit wordt meegenomen in het kapitaalgoederenbeheer.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Herinrichting Diepswal en Vleesmarkt Dokkum.		Deze herinrichting wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Herinrichting Legeweg Dokkum.		Er is geen budget beschikbaar voor de herinrichting in 2020. De meest urgente herinrichtingen worden meegenomen bij de PPN 2021.
		Herinrichting Westersingel Dokkum.		Er is geen budget beschikbaar voor de herinrichting in 2020. De meest urgente herinrichtingen worden meegenomen bij de PPN 2021.
		Herinrichting Parksteeg Dokkum.		Deze herinrichting wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Herinrichting Lange Oosterstraat, Gasthuisstraat, Molenbuurt Dokkum.		Deze herinrichting wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Herinrichting Voorstreek Dokkum.		Deze herinrichting wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Revitalisering Hoedemakerspolder Dokkum fase 2019.		Dit project wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Revitalisering Hoedemakerspolder Dokkum fase 2020.		Dit project wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Herinrichting Foijingawei Kollumerpomp.		Dit project wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Reconstructie Voorstraat Kollum.		Dit project wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Herinrichting openbare ruimte Bjrkehof eo Kollumerzwaag.		Dit is in voorbereiding en wordt na de zomer uitgevoerd.
		Herinrichting openbare ruimte centrum Hallum.		Dit is in uitvoering.
		Herinrichting openbare ruimte Gasthuisstraat Ferwert.		Dit betreft een herstructureringsproject van woningcorporatie Wonen Noordwest Friesland. Gesprekken met WNWF lopen nog; als zij meebetalen wordt het een herinrichting anders volgt een eenvoudige uitvoering.
604	Verkeer/mobiliteit			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 geen verkeersdoden en ernstige verkeergewonden zijn.	Instellen knelpuntenpot voor oplossen van verkeersonveilige situaties.		Er is een voorstel in voorbereiding van knelpunten die moeten worden opgelost in 2020. Daarnaast een voorstel voor de PPN 2021.
		Herinrichting Sparrewei Kollumerzwaag.		Dit project is in voorbereiding.
		Functioneel herstel fietspad Flieterpsterdyk Lichtaard.		Dit project is in voorbereiding.
		Openbare verlichting toegangsweg Esonstad Oostmahorn.		Er is geen budget voor dit project. Het betreft uitvoering van contractuele afspraken. Dit wordt meegenomen bij de PPN 2021.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Functioneel herstel fietspad Wanswerterdyk Burdaard.		Er is geen budget beschikbaar voor de herinrichting in 2020. De meest urgente herinrichtingen worden meegenomen bij de PPN 2021.
		Functioneel herstel Rondweg Noord Dokkum (par. weg zuid).		Dit project wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
		Uitbreiding areaal markeringen conform CROW normen.		Dit project wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Opstellen fietsbeleid.		Januari 2020 is de mobiliteitsvisie vastgesteld. Eén van de daaruit volgende opgaven is het opstellen van een F-wegennet. Het ontwikkelen van een hoogwaardig fietsnetwerk.
		Verbeteren fietsveiligheid Jaachpaad Dokkum – Tergreft.		Dit project wordt meegenomen in de planning van het kapitaalgoederenbeheer.
	Zodanig faciliteren van oplaadvoorzieningen voor elektrische voertuigen, zodat gelijke tred wordt gehouden met de maatschappelijke ontwikkelingen.	Pro-actieve grondhouding ten aanzien van oplaadvoorzieningen voor initiatieven.		Zie programma Wenjen en omjouwning, doel 502.
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Opstellen Mobiliteitsvisie in ANNO-verband.		In 2019 is de Mobiliteitsvisie ontwikkeld. De besluitvorming heeft begin 2020 plaatsgevonden.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Het beter functioneren van rioolsystemen</i>
Gemeentelijke rioleringsplannen
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte</i>
Quick scan kapitaalgoederen en beleid onderhoudsniveau kapitaalgoederen (PPN 2017)

Onderwerp beleidsdocumenten
Groenbeleids- en beheersplannen
Beleidsplannen openbare verlichting
Wegenbeleids- en beheersplannen
Baggerplannen
<i>Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte</i>
Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Manifest verkeersveiligheid (2015)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	7.018	7.032	-9	7.023
Lasten	-19.946	-22.283	101	-22.182
Saldo baten en lasten	-12.928	-15.251	92	-15.159
Toevoegingen aan reserves	-1.250	-3.280	0	-3.280
Onttrekkingen aan reserves	1.034	5.313	0	5.313
Geraamd resultaat	-13.143	-13.218	92	-13.126

Toelichting op de wijzigingen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Leges parkeerbelasting Als gevolg van de coronacrisis worden dit jaar minder parkeeropbrengsten verwacht. De bijgestelde raming is vooreerst tot en met de maand juni. Bij de tweede tussentijdse rapportage wordt dit opnieuw bekeken.	-40	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	31	S
Totaal baten	-9	
Lasten		
Bruggen, tunnels en spoorwegovergangen Project Sud Ie: diverse onderdelen moeten nog uitgevoerd worden waardoor er in 2020 geen afschrijvings- en rentelasten zijn. Dit levert een incidenteel voordeel op.	209	I
Onkruidbestrijding op verhardingen Om het vastgestelde kwaliteitsniveau in de openbare ruimte te kunnen realiseren is het huidige budget niet voldoende. In de praktijk blijkt dat de alternatieve manier van onkruidbestrijding duurder is dan aanvankelijk geraamd. Er is meer inspanning nodig om het vastgestelde niveau te kunnen halen.	-125	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	17	S
Totaal lasten	101	
Totaal saldo wijzigingen	92	

Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels' over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- **Lokale heffingen**
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- **Uitkeringen van het Rijk**
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om gemeentelijke taken uit te voeren. Het merendeel van het geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusief de decentralisatie-uitkering "sociaal domein". Naast de algemene uitkeringen zijn er ook nog doeluitkeringen welke bestemd zijn voor het uitvoeren van een specifiek doel.
- **Dividend**
Dit zijn de de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in bijvoorbeeld Stedin en de BNG.
- **Overige algemene dekkingsmiddelen**
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma, zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2020 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	12.150	12.150	0	12.150
Algemene uitkering	88.413	88.413	0	88.413
Dividend	781	781	-132	649
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.845	2.845	0	2.845
Totalen Baten	104.189	104.189	-132	104.057
Lasten				
Lokale heffingen	-420	-420	0	-420
Algemene uitkering	0	0	0	0
Dividend	-27	-27	0	-27
Overige algemene dekkingsmiddelen	-3.355	-2.509	0	-2.509
Totalen Lasten	-3.802	-2.956	0	-2.956
Totalen voor mutaties reserves	100.387	101.233	-132	101.102
Toevoegingen aan reserves	-5.176	-6.676	0	-6.676
Onttrekkingen aan reserves	1.024	2.524	0	2.524
Geraamd resultaat	96.235	97.081	-132	96.950

Toelichting op de wijzigingen Programma Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Dividend	-132	I
De dividenduitkering van de BNG is in totaal € 71 miljoen, 50% van de winst wordt daarmee uitgekeerd. Per aandeel betekent dit € 1,27. Dat is lager dan de geraamde € 2,50 per aandeel.		
Totaal baten	-132	
Lasten		
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	-132	

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van "Vensters voor Bedrijfsvoering" gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. juridische zaken.
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. facilitaire zaken en Huisvesting.
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2020 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportag e	Begroting na 1 ^e rapportag e
Baten				
Overhead	827	827	-195	632
Totalen Baten	827	827	-195	632
Lasten				
Overhead	-19.399	-19.399	122	-19.276
Totalen Lasten	-19.399	-19.399	122	-19.276
Saldo baten en lasten	-18.572	-18.572	-73	-18.644

Toelichting op de wijzigingen Overhead

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Uitgeleend personeel Per 1 januari 2020 is de detachering van enkele medewerkers aan de gemeente Leeuwarden gestopt omdat zij zijn overgenomen door de gemeente Leeuwarden, daarmee vervalt de vergoeding inclusief vergoeding voor overhead kosten van € 164.000.	-164	S
Uitgeleend personeel In de samenwerking is in 2017 een vergoeding ingebracht voor de uitleen van een medewerker met materieel aan de gemeente Smallingerland. Deze overeenkomst is er echter beëindigd, daarmee vervalt deze vergoeding.	-31	S
Totaal baten	-195	
Lasten		
Uitgeleend personeel De loonkosten van de door Leeuwarden overgenomen personeelsleden vervalt, dit levert een voordeel op de loonsom op van € 143.000	143	S
Verschillen kleiner dan € 50.000	-21	S
Totaal lasten	122	
Totaal saldo wijzigingen	-73	

Heffing Vennootschapsbelasting

Waar gaat Heffing Vennootschapsbelasting over?

Heffing Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting (VPB) is een belasting die wordt geheven over de winst van ondernemingen. Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het grondbedrijf van de gemeente Noardeast-Fryslân is VPB-plichtig.

Op dit moment is daarom nog geen raming van de VPB-last voor de gemeente Noardeast-Fryslân te bepalen. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als een PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

Overzicht baten en lasten 2020 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportag e	Begroting na 1 ^e rapportag e
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Totalen Lasten	-5	-5	0	-5
Saldo baten en lasten	-5	-5	0	-5

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2020 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportag e	Begroting na 1 ^e rapportag e
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	-94	-94	0	-94
Totalen Lasten	-94	-94	0	-94
Saldo baten en lasten	-94	-94	0	-94

Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2020

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	874	874	0	874
2: Mienskip	144	144	13	158
3: Soarch en Wolwêzen	17.046	17.046	4.480	21.526
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	518	543	20	562
5: Wenjen en Omjouwing	7.404	7.453	0	7.453
6: Iepenbiere Romte	7.018	7.032	-9	7.023
Algemeine dekkingsmiddels	104.189	104.189	-132	104.057
Overhead	827	827	-195	632
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	138.020	138.108	4.178	142.286
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	6.892	6.907	75	6.982
2: Mienskip	7.121	8.041	52	8.094
3: Soarch en Wolwêzen	71.101	70.724	4.739	75.463
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	2.338	2.623	145	2.768
5: Wenjen en Omjouwing	8.684	8.910	46	8.955
6: Iepenbiere Romte	19.946	22.283	-101	22.182
Algemeine dekkingsmiddels	3.802	2.956	0	2.956
Overhead	19.399	19.399	-122	19.276
Heffing VPB	5	5	0	5
Onvoorzien	94	94	0	94
Totaal lasten	139.381	141.941	4.834	146.776

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-6.018	-6.033	-75	-6.108
2: Mienskip	-6.977	-7.897	-39	-7.936
3: Soarch en Wolwêzen	-54.055	-53.678	-259	-53.937
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-1.820	-2.080	-126	-2.206
5: Wenjen en Omjouwing	-1.280	-1.457	-46	-1.502
6: Iepenbiere Romte	-12.928	-15.251	92	-15.159
Algemiene dekkingsmiddels	100.387	101.233	-132	101.102
Overhead	-18.572	-18.572	-73	-18.644
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Onvoorzien	-94	-94	0	-94
Totaal saldo van baten en lasten	-1.360	-3.834	-656	-4.490
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	6.476	10.006	0	10.006
Onttrekkingen aan reserves	2.774	11.078	0	11.078
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.702	1.072	0	1.072
Geraamde resultaat	-5.062	-2.761	-656	-3.418

Effecten voor de meerjarenraming 2021-2023

Omschrijving	2021	2022	2023
(bedragen x € 1.000)			
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	-54	-54	-54
2: Mienskip	-19	-33	-33
3: Soarch en Wolwêzen	-49	-44	-44
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-7	-7	-7
5: Wenjen en Omjouwing	-46	-46	-46
6: Iepenbiere Romte	41	41	41
Algemeine dekkingsmiddels	0	0	0
Overhead	-73	-73	-73
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal effect meerjarenraming	-206	-215	-215
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Geraamde resultaat	-206	-215	-215

Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2021 - 2023

Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023
Overhead	-73	-73	-73
Door het wegvallen van detachingsvergoedingen binnen de samenwerkingsbegroting en enkele kleine andere correcties stijgen de meerjarige kosten van de samenwerking voor Noardeast-Fryslân met € 73.000.			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-133	-142	-142
Totaal saldo wijzigingen	-206	-215	-215